

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Sacros. Concilii Tridentini Canones Et Decreta

Gallemart, Jean

Coloniæ Agrippinæ, 1621

Sessio XXII. Qvæ Est Sexta Svb Pio IV. Pontif. Maxim. Celebrata Die XCII.
Sept. M. D. LXII.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39157

gent, nec concionentur. Quinta, ne sua privilegia, aut sacras reliquias circumferant. Sexta, ne imprecationibus, aut minis Eleemosynarum hominibus expriment, aut extorqueant, nec campanas aliaque instrumenta deferant. Septima, nec quicquam debitum, aut vstratum tant. Octava, nec vlllo artificio aut specie commemorandæ orationis alicuius Sancti, aut alio peruerso more vtantur. Nona, sed sumptuose, ac modeste Eleemosynas petant, easque in pijs locis vtilitatem reportent.

Indictio futura Sessionis.

Sacrofancta OEcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu Sancto legitime congregata, prædictis in ea eisdem Apostolicæ Sedis Legatis statutis, decreuit, proximam futuram Sessionem habendam, & celebrandam esse feria quinta post octauam festi Natiuitatis B. Mariæ virginis, quæ erit xvii. mensis Septembris, proximè futuri: hoc tamen adiecto, quod dictum terminum ac vnicuique Sessioni in posterum præfigendum, si sancta Synodus pro eius arbitrio, & voluntate, sicut in his Concilij putarit expedire, etiam in generali congregatione, restringere, & prorogare liberè possit, & valeat.

SESSIO XXII.

QUÆ EST SEXTA
SVB PIO IV. PONTIF. MAXIMO
CELEBRATA DIE XVII. SEPT.
M. D. LXII.

*Doctrina a B. & c. De Sacrificio
Missæ.*

ACROSANCTA OEcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu Sancto legitime congregata, prædictis in ea eisdem Apostolicæ Sedis Legatis, vt vetus absolutio, & approbatio, atque omni ex parte perfecta, & in magno Eucharistiæ mysterio in
sta. C.

Et Catholicæ Eccleſiæ fides, atque doctrina retineatur, & in ſua puritate, propulſatis erroribus, atque hæreſibus, conſeruetur; de ea, quatenus verum, & ſingulare ſacrificium eſt, Spiritus ſancti illuſtratione edoctræ, hæc, quæ ſequuntur, docet, declarat, & fidelibus populis prædicanda decernit.

REMISSIONES.

¶ Vide D. Thom. p. 3. quæſt. 78. art. 5. & 7. & quæſt. 83. Pet. Sot. tit. de Miſſa, Caietan. in opusculo, de Sacrificio Miſſæ contra Lutherum, Can. lib. 12. de locis Theolog. cap. 13. Sor. lib. 9. de Inſtit. quæſt. 2. artic. 1. Cardin. Bellarm. de Miſſa, & lib. 1. cap. 5. Covar. lib. 4. Vari. cap. 21. Veg. lib. 13. in Trident. cap. 39. P. Henric. in ſum. lib. 9. de vero Miſſæ Sacrificio, Repertorium Inquiſit. verbo Miſſa, Michael. Timoth. de Sacrificio Miſſæ. P. Gabri. Vaſquez in 3. p. D. Thom. tom. 3. quæſt. 83. diſp. 220. P. Azori. inſtitut. Moral. part. 1. lib. 10. cap. 18. cum ſeqq. Frat. Emman. in ſum. tom. 1. cap. 242. de Miſſa, Zerol. in praxi Episcop. verbo Miſſa, P. Egidi. de Conink. de Sacram. & cenſur. tom. 1. quæſt. 83. Baldoïn. Iunium ſuper opera controuerſ. Bellarm. part. 2. lib. 4. P. Valer. Reginald. in praxi fori pœn. lib. 29. à num. 143. cum ſeqq.

¶ Licetum eſſe uſum accipiendi pitantiæ vel pecuniam pro celebranda Miſſa ſpecialiter alicui applicata, nullamque ob id committi ſimoniam, aut culpam, etiam ſi Sacerdos eam exigat ex pacto, reſolunt Anton. de Cordub. de caſibus conſcientiæ caſu 27. Mich. Timoth. de Sacrificio Miſſæ, tract. 3. quæſt. 48. Iacob de Graſſis, lib. 2. deſc. aut. cap. 96. à num. 32. Gutier. Canon. lib. 1. cap. 29. à num. 3. P. Henric. in ſum. lib. 9. cap. 22. Morl. in Emporio iuris part. 1. titulu. 1. quæſt. 13. à princip. Petr. Ledesm. in ſum. p. 1. tit. de Sacram. Euchar. cap. 18. verſ. Quarta conſuſio, P. Soar. p. 3. quæſt. 83. artic. 6. diſp. 86. ſect. 1. cum ſeqq. P. Leſſi. de Inſtit. lib. 2. cap. 35. dub. 8. P. Vaſquez, d. tom. 3. diſput. 234. P. Egidi. de Sacram. d. tom. 1. quæſt. 83. num. 196. cum ſeqq. plures Doctores ſciunt Cened. ad Decretal. Coll. 44. num. 5.

¶ Quod taxatio pitantiæ dicitur iniuſta, quando ita taxatur, ut neque plus, neque minus liceat dari, vel recipi, dicitur tamen iuſta, quæ in qualibet regione communi conſuetudine recepta, & approbata eſt à viris prudentibus, & Deum timentibus, vel quæ taxata fuerit à ſuperiori habente poteſtatem, ita ut maior non poſſit iuſtè exigi, reuocat Petr. Ledesm. ubi ſuprà conſuſ. 7. & 8. Arag. 2. 2. quæſt. 85. de Sacrificijs, articulu. 3. verſ. ſi d. dubitabit aliquis, Zerol. in pra-

Q 2

XXII. Triu-
declara-

re in ob-

in praxi Episcop. part. 1. verbo Missa, conclus. 2. & 3. §. 3. pag. hi 227.

¶ Vtrum Sacerdos, qui aliquam pecuniæ quantitatem accepit se, vel per alium pro dicendis Missis, vel ut eas faciat celebrari alios Sacerdotes, si eas celebrari faciat per alios, minori parte possit iuste sibi retinere residuum eius, quod sibi datum fuit, ut peccato, & restitutione? Quod possit retinere, si Sacerdos qui dat illas Missas, sit parochus, aut eius populi curam gerat, solunt Sor. de Iustit. lib. 9. quæst. 3. articul. 1. vers. sed hoc per ea, Frat. Emman. in sum. tom. 1. cap. 242. de Missa, numer. 11. & 3. part. quæst. 83. articul. 6. disputat. 86. sect. 3. vers. hac veritate. Contrariam verò opinionem sequuntur Ioan. Maior in dist. 45. quæst. 3. dub. 2. & Petr. de Ledesm. d. cap. 18. vers. *duda se responde.* Alij distinguunt in hunc modum: quando parochus, vel Sacrista, qui pecuniam illam accepit à lege vel commendine, est assignata certa quantitas, ex qua que Missa pitaantur pendium, seu pro huiusmodi cura, & officio sibi iniuncto commendandi, tunc non peccat, nec tenetur ad restitutionem aliquam partem retinet sibi, & alteram dat presbytero pro officio suo, quando verò parochus seu sacrista non habet vllum officium à lege, vel consuetudine compertum sit commendari Missas dandas, tunc non potest sibi aliquid retinere. quam dist. 45. tractant Nauarr. in Man. cap. 25. numer. 91. Ludouic. Lop. in 2. de Conscientiæ, p. 2. tit. de Eucharist. cap. 78. vers. insuper. & in suo suum conscient. part. 1. casu 12. in fine. Arag. 2. 2. quæst. 85. de officio, articul. 3. p. 683. in princip. Gutier. Canonic. lib. 1. cap. 1. numer. 32. Veg. tom. 2. cap. 41. casu 3. Pat. Henric. lib. 9. cap. 1. in fine.

¶ An præcepto de audienda Missa satisfaciat ille, qui ad hoc Canonicas obligatus, eas tunc recitat, aut alias preces, ad quod tenetur ex voto, aut quia sunt à Confessario ei in pœnitentiâ positæ, tunc item recitat? Affirmant Nauarr. in Man. cap. 25. numer. 8. & de Orat. cap. 19. numer. 173. P. Azori. instit. Moral. p. 1. lib. 1. quæst. 3. P. Soar. tom. 3. quæst. 88. sect. 3. in fine, P. Valer. Reg. in praxi fori pœnitent. lib. 19. quæst. 1. numer. 14. P. Aegid. de Sum. tom. 1. quæst. 83. num. 307. & num. 287. asserit sufficere audire partes sacri.

¶ An Missa pro multis dicta, tantum valeat cuiuslibet illorum si pro vno solo celebraretur? Vide Nauarr. in Man. cap. 25. numer. & numer. 111. vers. 35. & Conf. 6. numer. 2. & Conf. 7. de celebr. Missar. Petr. Nauarr. lib. 2. de restit. cap. 2. à numer. 261. Marton. Cuch. lib. 5. instit. maior. tit. 6. numer. 77. Cou. in cap. 1. de Offic. §. 5. numer. 9. Ioan. Medin. Cod. de Orat. cap. de valore. Orat. pro multis fult. Spin. de testam. Gloss. 13. princip. à numer. 1. Ludou. Lop. p. 2. cap. 78. de Eucharist. vers. nam iam hic, Hic

mas in 3. part. Methodi, cap. 13. §. 17. Arag. 2. 2. quæst. 85. artic. 3. vers. his constitutis, Frat. Emman. d. cap. 252. numer. 2. Jacob. de Grassis, d. lib. 2. cap. 45. à numer. 16. latissimè Dimas in tract. de Purgat. cap. 37. Humad. l. 42. Gloss. 2. à numer. 3. tit. 4. part. 1. Nunno in part. 3. D. Thomæ: quæst. 84. artic. 1. dub. 8. pag. 960. Cardin. Tolet. lib. 2. in-struct. Sacerd. cap. 6. P. Azori, instit. moral. part. 1. lib. 10. cap. 21. quæst. 1. Greg. de Valent. tom. 4. disput. 6. quæst. 11. punct. 1. Petr. Ledesma. in sum. p. 1. tract. de Euchar. cap. 17. concl. 23. P. Henriq. d. lib. 9. cap. 19. §. 5. Zerol. d. verbo Missa, vers. ad quartum, P. Soar. tom. 3. quæst. 79. sect. 12. & tom. 4. disput. 48. sect. 6. P. Ægid. d. q. 63. num. 186. in fine.

¶ Vtrum Sacerdoti liceat Missas celebrare anticipatè? Doctores statim citandi ponunt sequentes casus. Primus igitur casus tenet, licitum esse Sacerdotem Missam dicere anticipatam ex his quas in posterum tenetur dicere pro certa intentione. Secundus, quando quis diceret, & celebraret pro intentione eius, qui habet mandare Missas; etiamsi ille nesciat, poterit pro Missa taliter dicenda anticipatè stipendium accipere, resoluunt Arag. d. art. 3. pag. 682. Ledesma. d. cap. 18. conclus. 17. vers. *La duda es de un Sacerdote*, Frat. Emman. d. cap. 252. numer. 8. Et præter hos casus promulgata fuit decisio Cardinalium Concilij Tridentini ex mandato S. P. bonæ memoriæ Clem. VII. edita, cuius tenor talis est.

Superioribus diebus significatum fuit S. D. N. paucis abhinc annis in Hispania nouam consuetudinem recentiorum aliquot Theologorum opinione nixam, sensim receptam, in dies magis inualuisse, vt Sacerdotes Missam celebrantes eius valorem generalem applicent his, qui postea Missæ celebrationem postulaturi, ac pro eo Eleémosynam præbituri sunt, tametsi antequam Missæ sacrificium perageretur, neque à Sacerdote illud rogassent, neque ei hac de causa Eleémosynam præstitissent. Quam rem cum Sanctitas S. ad sacram congregationem Cardinalium Concilij Tridentini interpretum pro materiæ grauitate examinandam reiecisset, in ipsa Congregatione primum de ea actum fuit diligentissimè, ac deinde relatum ad Sanctitatem suam: quæ ex eiusdem Congregationis sententia, huiusmodi consuetudinem, tanquam pluribus nominibus periculofam, fidelium scandalis, & offensionibus obnoxiam, atque à vetusto Ecclesiæ more nimium abhorrentem expulsi, ac improbavit, atque Amplitudini tuæ literas dari, quod facimus, mandauit, vt omnibus istius Regni Archiepiscopis, atque Episcopis, in quorum diocæsis huiusmodi applicatio in usum inducta fuerit, per literas, aut alias scripto iniungat, vt talem usum aboluant, ac prohibeant excommunicationis, atque alijs, quas opportunas, & necessarias existimauerint pœnis. Idemque præcipiat Generalibus & Capitibus Ordinum, quos in istis re-gnis nunc nouerit commorari, vt scilicet, & ipsi Regularibus sibi

Q 3 sub.

icit. Trid
declara
near in di
v. l. c. 3.

subditis talibus applicationibus eisdem p[ro]p[ri]is p[ro]p[ri]is int[er]m[itt]ent[ur]. Quæ omnia pro sua pietate, & Sanctissimi Domini nostris obsequendi studio Amplitudinem tuam sedulo effecturum sperantes, Omnipotentem Deum rogamus, ut eam quotidie eius sue gratiæ donis velit auctiorem. Romæ, die decimoquinto Novembris 1605.

Non esse peccatum mortiferum facere sacrum ante preces eternas, seu matutinum, expresse affirmant Sor. lib. 10. de l[eg]ib[us] quæst. 5. artic. 4. conclus. 2. & in 4. distinct. 13. quæst. 2. in fine, & in p. 3. Methodi, cap. 5. §. 15. el. 1. pag. 501. Medin p. 1. inst. Confessio 36. §. 2. in fine, Emm. in Saa in Aphorismis, tit. de Missa, numero Ioan. Bapt. Conrad. in resp. casuum conscient. casu 242. Cudde 5. tit. 6. num. 36. Petr. Arag. 2. 2. quæst. 63. artic. 12. vers. de Ordine 832. Ludou. Lop. in instruct. conscient. p. 2. cap. 79. de Eucharistia vers. denique, neque hic pag. 297. & cap. 103. de Horis Canon. Nunc tamen, Veg. in speculo curat. cap. 10. §. 28. numer. 24. verbi bien. Alphon. Veg. in sum. p. 2. cap. 41. casu 16. Frat. Emmanuel. p. 1. cap. 249. numer. 12. Petr. Ledesm. in sum. p. 1. tit. de Sacram. charist. cap. 23. vers. 8. conclus. P. Lessi, de Lustr. lib. 2. cap. 37. 12. num. 81. P. Soar. part. 3. quæst. 83. artic. 3. disput. 82. sect. 1. P. de Sacram. tom. 1. d. quæst. 83. numer. 220. Quid verò peccatum mortale ante matutarum recitationem sacrum facere, tenent Antonin. p. 3. t. 13. cap. 6. §. 4. in fin. Armil. in sum. verbo Missa. 3. Tabien. num. 7. Angel. num. 42. Navar. in man. cap. 25. num. 87. 78. & de Horis Canon. cap. 3. numer. 70. & cap. 21. numer. 30. Bellmund. in sua sum. lib. 3. titul. de Sacram. iter. in Gloss. verb. p[ro]p[ri]is functis, pag. 326. Simon. Mayol. de Irregularit. lib. 3. cap. 24. Anton. Bernard in sum. cap. 27. num. 26. Petr. Bollo in O[rd]i[n]e ca Canon. Classe 1. cap. 5. §. 6. pag. 82. vers. Primum est, Mechiel Huelam in Epitome ceremon. & mysteriorum Missæ, §. 2. vers. quales Matutinas, pag. 355. Ludou. Beia respons. casuum conat. part. 1. casu 34. vers. quia celebrare ante matutinas. Mich. Timon. Sacrificio Missæ, tract. 1. quæst. 2. Læli. Zechi. de Sacrament. tract. Missa, cap. 16. in princip. Stephan. Durantes de Ritibus Ecclesiæ, cap. 24. num. 13. Iacob de Grassis, lib. 2. decif. cap. 40. numer. 3. P. siq. lib. 9. de Missa, cap. 24. num. 7. P. Azori. instit. Moral. part. 1. 10. cap. 18. quæst. 17. & latissime scripsit Laurentius Perez.

Seco in eleganti tract. qui inscribitur, *An si-
sens Missam celebrare non reci-
tatis Matutinis.*

CAPVT I

Christus in nouissima Cæna Apostolis, quos tunc sacerdotes faciebat, dedit potestatem ac preceptum offerendi corpus & sanguinem suum sub speciebus panis & vini: hoc visibile sacrificium Ecclesia relinquens, per quod virtus sacrificij in cruce peracti (quod iugiter hoc representatur) applicatur in remissionem peccatorum qua quotidie committuntur.

¶ Quoniam sub priori Testamento, teste Apostolo Paulo, propter a Leuitici Sacerdotij imbecillitatem consummatio non erat; oportuit, Deo patre misericordiarum ita ordinante, sacerdotem alium secundum ^{a Heb. 7.} ordinem Melchisedech iurgere, Dominum nostrum Iesum Christum, qui posset omnes, quotquot sanctificandi essent, consummare, & ad perfectum adducere. Isigitur Deus, & Dominus noster, et si ^{b Heb. 7. d. 26.} semel seipsum in ara Crucis, morte intercedente, Deo patri oblaturus erat, vt æternam illic redemptionem operaretur: quia tamen per mortem sacerdotium eius extinguendum non erat; in cæna nouissima, qua nocte tradebatur, vt dilectæ sponsæ suæ Ecclesiæ visibile, sicut hominum natura exigit, relinqueret sacrificium, quo ^{c Heb. 7. d. 26.} y cruentum illud semel in Cruce peragendum, representaretur; eiusque c memoria in finem ^{d Ma. 26. Luca. 22.} vsque sæculi permaneret; atque illius salutaris virtus in remissionem eorum, quæ à nobis quotidie committuntur, peccatorum applicaretur; sacerdotem secundum ordinem Melchisedech se in æternum constitutum declarans, corpus & sanguinem suum sub speciebus panis & vini Deo Patri obtulit; ac sub earundem rerum symbolis, Apostolis, quos tunc ^{d Ma. 26. Luca. 22.} noui Testamenti sacerdotes constituebat, vt sumerent, tradidit; & eisdem, eorumque in sacerdotio successoribus, vt offerrent, præcepit per hæc verba, d Hoc facite in meam cõmemoratione, vt i semp Catholica Ecclesia intellexit, & docuit.

Q 4 nam

icit. Tri
declara
teat in d
171. 172

a *Exod. 13.*

nam celebrato veteri Pascha, quod in memoriam aegypti
de Aegypto multitudo filiorum Israhel immolabat, no-
num instituit Pascha, seipsum ab Ecclesia per sacerdotem
sub signis visibilibus immolandum in memoriam tra-
situs sui ex hoc mundo ad Patrem, quando per sui

b *Col. 1.*

guinis effusionem nos redemit, b eripuitque de pote-
te tenebrarum, & in regnum suum transtulit. Et hæc

c *Malach. 1.*

dem c illa munda oblatio est, quæ nulla indignitas
aut malitia offerentium inquinari potest: quam d

d *1. Cor. 10. d.*

nus per Malachiam nomini suo, quod magnum futurum
set in gentibus, in omni loco mundam offerendam
dixit: & quam non obscure innuit Apostolus Paulus

Corinthiis scribens, cum dicit: non posse eos, qui pas-
sione mensæ Dæmoniorum polluti sunt, mensæ

mini participes fieri: per mensam altare utrobique
telligens. Hæc denique illa est, quæ per varias

ciorum, naturæ, & legis tempore, similitudines figu-
ratur; utpote quæ bona omnia, per illa signata

velut illorum omnium consummatio & perfectio con-
plectitur.

R E M I S S I O N E S.

a Vide P. Azor. instit. moral. p. 1. li. 10. ca. 18. q. 7. vers. Quæritur
aliiis, Cardin. Bellarm. lib. 1. de Missa. c. 6. & 7. P. V. I. quæritur
in 3. p. D. Thom. disp. 218. num. 2. P. Ægidi. de Coniok. de Sacram.
centur. tom. 1. q. 83. num. 32. & 75. Petr. Ledesm. in sum. p. 1. tract.
Euchar. cap. 17. concl. 1.

b *Secundum Ordinem Melchisedech.*] Vide Lindan. in panop.
lib. 4. cap. 46.

c *Quo cruentum illud semel, &c.*] Vide P. Vasquez, d. tom. 3.
221. num. 30.

d *Novi Testamenti Sacerdotes.*] Quod solus Sacerdos possit
charitiam consecrare, de fide definitum esse resoluit, P. Valer. de
in praxi fori pœn. lib. 29. à num. 40. & aduersus hæreticos nostræ
poris defendunt Bellarm. lib. 4. de Eucharist. c. 16. P. Soar. tom. 1.
61. sect. 3. dicto primo.

e *Quam Dominus per Malachiam, &c.*] Vide P. Azor. d. c. 18. q. 7.
prim. p. P. Ægid. d. q. 83. num. 117.

*Sacrificium visibile in altari est propitiatorium, non tantum
vivi, sed & defuncti nondum plenè purgatis
in Christo.*

ET quoniam in diuino hoc sacrificio, quod in Missa
peragitur, idem ille Christus continetur, & incruentè
immolatur, qui in ara Crucis semel se ipsum cruentè
obtulit, docet sancta Synodus, sacrificium huiusmodi
propitiatorium esse, per ipsumque fieri, vt, si cum vero corde,
& recta fide, cum metu, & reuerentia, contriti, ac pœni-
tentes ad Deum accedamus, misericordiam consequamur,
& gratiam inueniamus in auxilio opportuno. *a Hu-*
ius quippe ꝛ oblatione placatus Dominus gratiam, & donum
penitentia concedens, crimina, & peccata, etiam ingenti,
dimittit. vna enim eademque est hostia, idem nunc offer-
rens sacerdotum ministerio, qui seipsum tunc in Cruce
obtulit, sola offerendi ratione diuersa. Cuius quidem
oblationis, cruentæ, inquam, fructus per hanc vberimè
percipiuntur: tantum abest, vt illi per hanc quouis modo
derogetur. Quare non solum pro fidelium viuorum pec-
catis, pœnis, satisfactionibus, & alijs necessitatibus, sed
& pro defunctis in b Christo nondum ad plenum purgatis,
tè, iuxta Apostolorum traditionem, offertur.

a August 10. de ciu. Dei, cap. 29.

b Infr. Sess. 25. in prin.

REMISSIONES.

Vide Bald. Iunium super opera controu. Bellarm. p. 2. li. 4. ca. 5.
P. Aegid. de Sacram. & censur. tom. 1. q. 83. n. 107. latè P. Valent.
Reginal. in praxi fori pœnit. l. 29. ann. 149.
Sacrificium istud verè propitiatorium esse. [Vide P. Azor. inst. Mo-
ral. p. 1. li. 10. c. 20. à princip. Bald. Iunium dict. ca. 5. in princ. Cardin.
Bellarm. lib. 2. de Sacrific. cap. 4. P. Valent. dif. 6. qu. 11. puncto 1. §. 19.
P. Aegid. d. q. 83. à nu. 109. Pet. Ledes. in sum. p. 1. tract. de Euchar. c. 17.
concl. 8.
Huius oblatione placatus Dominus. [Vide Vasquez in 3. p. D. Tho-
maz tom. 3. disp. 225. numer. 22. & disp. 228. num. 14. P. Azor. institut.
Moral.

Q 5

icil. Trid.
declara.
rears in di
171. ecci

Moral. p. 1. li. 10. c. 20. q. 2. vers. Postremò, P. Valer. Reginald. d. li. num. 156.

¶ *Vna enim eademq; est hostia.*] Vide Paul. Comitol. respons. lib. 1. qu. 42.

¶ *Sed & pro defunctis.*] Vide P. Azor. d. li. 10. cap. 22. qu. 4. P. Valer. Reginald. d. li. 29. n. 153. vers. In vita. Petr. Ledelm. in sum. p. 1. de Euchar. ca. 17. conc. 21. An autem qui in humano est possessus, cere celebrari Missas, vel officium defunctorum? Affirmat Zeno praxi Episc. p. 2. verbo Missa, vers. Decimò: modo non dicantur rationes, quæ monstrant aliquem iam mortuum, verbi gratia, *Domine*, vbi dicitur, *quem de hoc saculo migrare iussisti.*

CAPVT III.

Memoria sanctorum fit in sacrificio, ipsum autem sacrificium non offeritur sanctis.

2. Aug. de civ. Dei li. 8. cap. 27.

ET quamvis in honorem, & memoriam Sanctorum nonnullas interdum Missas Ecclesia celebrare consueverit; non tamè illis sacrificium offerri docet, sed soli, qui illos coronauit: vnde nec sacerdos dicere solet, Offero tibi sacrificium Petre, vel Paule; sed Deo deorum victoriis gratias agens, eorum patrocinia implorat, vt ipsi pro nobis intercedere dignentur in cælis, quæ memoriam facimus in terris.

REMISSIONES.

Vide P. Egid. de Coninck. de Sacrament. & censuris tom. 1. num. 158.

CAPVT IV.

Canon Missæ ab omni vitio purus constat verbis Domini, Apostolorum traditionibus, ac sanctorum Pontificum piis institutionibus.

ET cum sancta sanctè administrari conueniat, hoc omnium sanctissimum sacrificium; Ecclesia Catholica, vt dignè reuerenterque offerretur, ac perciperetur, sacrum canonem multis antè sæculis instituit, in

omni errore purum, vt nihil in eo contineatur, quod nõ maximè sanctitatem, ac pietatem quandam redoleat, mentesque offerentium in Deum erigat. is enim constat cum ex ipsis Domini verbis, tum ex Apostolorum traditionibus, ac sanctorum quoque Pontificum piis institutionibus.

REMISSIONES.

Vide Bald. Iunium super opera controu. Bellar. p. 2. li. 4. cap. 9. à principio, & præcipuè vers. Porrò Canon.

CAPVT V.

Maestas sacrificij commendatur, & mens fidelium ad cœlestia erigitur per quorundam summissæ dicendorum recitationem, ceremonias, vestes &c.

Cumque a natura hominum ea sit, vt non faciliè queat sine adiuuantijs exterioribus ad rerum diuinarum meditationem sustolli; propterea pia mater Ecclesiastica quosdam, vt scilicet quædam summissa voce, alia verò elatiore, in Missa pronuntiarentur, instituit. Cerimonias item adhibuit, vt mysticas benedictiones, lumina, thymiamata, vestes, aliaque id genus multa, ex Apostolica disciplina & traditione, quo & maestas tanti sacrificij commendaretur, & mentes fidelium per hæc visibilia religionis, & pietatis signa ad rerum altissimarum, quæ in hoc sacrificio latent, contemplationem excitarentur.

a Aug lib. 3. de lib. arbit. c. 10. Humana autem anima.

icil. Trid. declarat. in d. 1. c. 1. c. 2.

REMISSIONES.

Vide Bald. Iunium super opera controu. Bellarm. p. 2. lib. 4. c. 8. de ceremonijs Missæ. Pat. Valerium Reginald. in pract. fori penitential. li. 29. nu. 159 cum sequentibus.

CAP. VI.

CAPVT VI.

Missam etiam in qua nullus praeter sacerdotem, qui est publicus minister, sacramentaliter communicat, est publica; sitq; pro toto corpore Christi, quod est Ecclesia.

Optaret quidem sacrosancta Synodus, ut in illis Missis fideles adstantes, non solum spiritualiter, sed sacramentali etiam Eucharistiae perceptione communicarent, quo ad eos sanctissimi huius sacrificii effectus uberior proueniret: nec tamen, si id non semper a propterea Missas illas, in quibus solus sacerdos sacramentaliter communicat, ut priuatas, & illicitas, damnari sed probat, atq; ad eò commendat; si quidem illae quoque Missae verè communes censerentur; partim, quia eis populus spiritualiter communicet; partim vero, quia à publico Ecclesiae ministro non pro se tantum, sed pro omnibus fidelibus, qui ad corpus Christi pertinent, celebrantur.

a Alioquin nec Fabian. de consecr. dist. 1. c. Et si non: nec Conc. Eliberti. de consecr. dist. 2. c. Omnis homo: nec i. Tolet. c. 13. probasset: et in tantum temporibus communicantes.

DECLARATIONES.

Optaret.] Obstat Concilium Tridentinum Episcopo volente scribere certa tempora,) veluti dies Dominicos, quartam & festam) quibus tantum liceat viuis Laicis coniugatis, nequamibus, & mulieribus etiam non coniugatis, sanctissimam Eucharistiam sumere, ob irreuerentiam quam potest quotidiana huius sacramenti sumptio in sua Domœceli parere. Quia antiquo tempore facta consecratione, omnes adstantes sumebant Eucharistiam: ideo licitum est quotidie Eucharistiam sumere, c. quotidie, de consecr. dist. 2. Quapropter exhortandi sunt fideles, ut sicut quotidie peccata ita quotidie medicinam accipiant, cap. si quotiescunque, de consecr. dist. 2.

REMISSIONES.

Ut in singulis Missis fideles adstantes non solum spiritualiter, sed sacramentali etiam Eucharistia, &c.] Ex hoc text. conc. Ludou. Beia Respons. casuum conscientiae p. 4. casu 14.

Confirmatur hoc ex Concilio, quod, scilicet, quilibet Sacerdos potest Eucharistiam ministrare absque peccato sæpius communicanti voluntariè, & ex deuotione. Vide D. Ambr. li. 5. de Sacram. c. 4. P. Ægid. de Sacram. tom. 1. q. 80. n. 79. cum seqq.

CAPVT VII.

Plures ponuntur causa ob quas præceptum sit sacerdotibus, vt aquam vino in calice offerendo miscerent.

Monet & deinde sancta Synodus, præceptum esse a 23. Carthag. ab Ecclesia sacerdotibus, vt aquam vino in calice cap. 14. & offerendo miscerent, tum quod Christum Dominam ita Braccar. 3. c. fecisse credatur, tum etiam quia è latere eius aqua simul 1. ex Cyp. cum sanguine exierit, quod Sacramentum hac mixtione li. 2. c. ap. 5. recolitur: & cum b aquæ in Apocalypsi B. Ioannis populi b Apoc. 17. dicantur; ipsius populi fidelis cum capite Christo vnio representatur.

REMISSIONES.

Vide Pat. Azor. inst. Moral. p. 1. li. 10. c. 3. q. 1. vers. Altera Questio erat P. Ægid. de Sacram. tom. 1. q. 74. art. 6. n. 228. P. Valquez in 3. p. D. Thom. disp. 176. n. 13. & disp. 179. n. 11. Pet. Ledesm. in sum. p. 14. traç. de Eucharist. c. 4. concl. 16. & 17.

CAPVT VIII.

Missæ non dicenda vulgari lingua, eius tamen mysteria populo sunt frequenter inculcanda per animarum curatores.

Et si Missa magnam contineat populi fidelis eruditionem, non tamen expedire visum est Patribus, vt & vulgari passim lingua celebraretur. Quamobrem, retento vbiq; cuiusque Ecclesiæ antiquo, & à sancta Romana Ecclesia, omnium ecclesiarum matre, & magistra, probato ritu, ne ones Christi esuriant, a neue paruuli panem petant, & nō 2 Thren. 4. sit, qui frangat eis, mandat sancta Synodus Pastoribus, & singulis, curam animarum gerentibus; vt frequenter inter Missarum celebrationem vel per se, vel per alios ex iis, quæ

icil. Trid. declarat in d. 1. c. 1.

quæ in Missa leguntur, aliquid exponant, a atque
cetera sanctissimi huius sacrificij mysterium aliquod
clarent, diebus præsertim Dominicis, & festis.

REMISSIONES.

¶ *Vulgaripassim lingua celebratur.]* Vide P. Azor. in
Moral. par. 1. lib. 8. c. 26. qu. 6. vers. Verum, Balduin. Luminar.
per opera controu. Bellam. p. 1. li. 2. c. 2. verbo Propositio. vers.
batur 3. pag. 13.

CAPVT IX.

Prologomenon canonum sequentium.

Quia verò aduersus veterem hanc, in sacrosancto
Angelio, Apostolorum traditionibus, sanctorum
Patrum doctrina fundatam fidem, hoc tempore
disseminati sunt errores, multaque à multis docentur
que disputantur, sacrosancta Synodus, post multos
uesque his de rebus maturè habitos tractatus, vnâ
Patrum omnium consensu, quæ huic purissimæ fidei
cræq; doctrinæ aduersantur, damnare, & à sancta Ec-
siasia eliminare, per subiectos hos canones, constituit.

DE SACRIFICIO MISSÆ.

CANON I.

¶ Si quis dixerit, in Missa non offerri Deo verum
proprium sacrificium, aut quòd offerri non sit aliud
quam nobis Christum ad manducandum dari; anathema sit.

CANON II.

*b 1. Cor. 11.
& Luc. 22.*

¶ Si quis dixerit, illis verbis, *b* hoc facite in meam
memorationem, *c* Christum non instituisse Apostolorum
cerdotes; aut non ordinasse, vt ipsi, alijq; sacerdotes
ferrent corpus, & sanguinem suum, anathema sit.

CANON III.

Si quis dixerit, Missæ sacrificium tantum esse laudis, & gratiarum actionis, aut nudam commemorationem sacrificij in cruce peracti, non autem *a* propitiatorium; *a* ^{Sup. c. 2} vel soli prodesse fumentis; neq; pro viuis, & defunctis, pro peccatis, pœnis, satisfactionibus, & alijs necessitatibus offerri debere, anathema sit.

CANON IV.

Si quis dixerit, blasphemiam irrogari sanctissimo Christi sacrificio, in Cruce peracto, per Missæ sacrificium, aut illi per hoc derogari, anathema sit.

CANON V.

Si quis dixerit, imposturam esse, Missas celebrare in honorem *b* Sanctorum, & pro illorum intercessione *a* ^b ^{Sup. c. 20} apud Deum obtinenda, sicut Ecclesia intendit; anathema sit.

CANON VI.

Si quis dixerit, canonem Missæ errores *c* continere *c* ^{Sup. c. 42} ideoq; abrogandum esse; anathema sit.

CANON VII.

Si quis dixerit, carimonias, vestes, & externa signa, quibus in Missarum celebratione Ecclesia Catholica utitur, irritabula impietatis esse magis, quam officia pietatis; anathema sit.

CANON VIII.

Si quis dixerit, Missas, in quibus solus sacerdos sacramentaliter communicat, illicitas esse, ideoq; abrogandas; anathema sit.

CANON IX.

Si quis dixerit, Ecclesiæ Romanæ ritum, quo summissa voce pars canonis, & verba consecrationis proferuntur, damnandum esse, aut lingua *d* tantum vulgari Missam celebrari debere, aut aquam non miscendam esse vino in calice offerendo, eò quòd sit contra Christi institutionem; anathema sit.

RE-

icil. Trid.
declara.
reus in ob.
17. 1667

REMISSIONES.

CANON I.

Vide P. Azor. inst. Moral. p. 1. lib. 10. c. 8. qu. 4. P. Vasquez d. B. Thom. tom. 3. disp. 22. 2. n. 15.

CANON II. Vide B. August. li. 10. de Ciuit. Dei cap. 20. p. d. qu. 4.

CANON III. Vide P. Vasquez d. tom. 3. disp. 228. nu. 3. P. de Sacram. q. 83. n. 161. P. Valer. Regin. in praxi fori pœnit. li. 1. 149. & 153.

CANON VI. Vide P. Henric. in sum. p. 2. li. 9. c. 31. n. 1.

CANON FIN. Vide P. Azor. inst. Moral. p. 1. lib. 10. cap. 7. vers. Altera quæstio est. Balduin Junium super opera conu. p. 1. lib. 4. cap. 7. de Missis priuatis, genere lingua, & modo vobis pe finem.

Decretum de obseruandis ; & euitandis in celebratione Missæ.

a Hier. 41.

Quanta cura adhibenda sit, vt sacrosanctum Missæ sacrificium omni religionis cultu, ac veneratio-
lebreretur; quiuis facild existimare poterit, qui cogit
maledictum in sacris litteris eum vocari, a qui facit
Dei negligenter. Quod si necessariò fatemur, non
aliud opus adeò sanctum, ac diuinum à Christi fide
tractari posse, quàm hoc ipsum tremendum mysterium
quo viuifica illa hostia, qua Deo Patri reconciliati sumus
in altari per sacerdotes quotidie immolatur; satis
apparet, omnem operam & diligentiam in eo ponendam
esse, vt quanta maxima fieri potest interiori cordis
dicia, & puritate, atque exteriori deuotionis ac puri-
specie peragatur. Cum igitur multa iam siue temporaria
vicio, siue hominum incuria, & improbitate irreuerentia
deantur, quæ à tanti sacrificij dignitate aliena sunt, & inde
debitus honor, & cultus ad Dei gloriam, & fidelium
puli ædificationem restituantur: decernit sancta Synodus,
dus, vt Ordinarij locorum Episcopi ea omnia prohibeant,
re, atque è medio tollere sedulo curent, ac teneant

quæ vel 1 a avaritia, a idolorum ſervitus, 2 vel irreverentia, a *Ephes. 5.*
 quæ ab impietate vix ſeiuncta eſſe poteſt, vel ſuperſtitio,
 veræ pietatis falſa imitatrix, induxit. Atque vt multa
 paucis comprehendantur, in primis, quod ad avaritiam
 pertinet, cuius generis mercedum conditiones, pa-
 cta, & 3 quidquid 3 pro Miſſis novis celebrandis datur;
 nec non importunas, atque 4 illiberales elemoſynarum ex-
 actiones, potius quàm poſtulationes, aliæque huiusmodi,
 quæ à li moniaca labe, vel certè à turpi quaſtu non lon-
 gè abſunt, omnino prohibeant. Deinde, vt irreveren-
 tia vitetur, ſinguli in ſuis diœceſibus interdican, ne cui
 vago, & ignoto ſacerdoti Miſſas celebrare liceat. Nemi-
 nem præterea, qui publicè, & notoriè criminofus ſit, aut
 ſancto altari miniſtrate, aut ſacris intereſſe permittant,
 neve 7 d patiantur b 5 priuatis in domibus, atque omnino ex-
 tra Eccleſiam, & ad diuinum tantùm cultum 6 dedicata
 oratoria, ab eiſdem Ordinatijs designanda, & viſitanda;
 ſanctum hoc ſacrificium à ſæcularibus, aut regularibus
 quibuſcumque peragi: ac niſi priùs qui interſint, decen-
 ter compoſito corporis habitu, declarauerint ſe mente
 etiam, ac deuoto cordis affectu, non ſolùm corpore, ad-
 eſſe. Ab è eccleſiis verò muſicis eas, vbi ſiue organo, ſiue
 cantu laſcium, aut impurum aliquid miſcetur, item
 ſæculares omnes actiones, vana, atq; aded profana col-
 loquia, 7 deambulationes, ſtrepitus, clamores arceant, vt
 domus c Dei verè domus orationis eſſe videatur, ac di-
 ci poſſit. Poſtremò, ne ſuperſtitioni locus aliquis detur,
 edicto, & pœnis propoſitis caueant, ne ſacerdotes alijs,
 quàm 8 debitis horis celebrent; neve ritus alios, aut alias cæ-
 rimonias, 9 & preces in Miſſarum celebratione adhibeant,
 præter eas, quæ ab Eccleſia probatæ, ac frequenti, & lau-
 dabili vſu receptæ fuerint. Quarundam n verò Miſſarum,
 & candelarum certum numerum, qui magis à ſuperſtitioſo
 cultu, quàm à vera religione, inuentus eſt, omnino ab
 eccleſia remoueat: doceantque populum, quis ſit, & à
 quo potiffimùm proveniat ſanctiffimi huius ſacrificij tan-
 pretioſus ac cœleſtis fructus. 10 d Moneant etiam eundem po-
 pulum

b Conc. Lat.
 dic. can. 5.
 Conc. Carth.
 2. can. 9. c. ſe-
 ut. cum ſeq.
 c. hñ ergo. c.
 nullus preſ-
 byter, &c.
 cleric. de cõf.
 diſt. 1. iuxta
 Conc. Leod.
 c. 58. & Felic.
 Papi in epiſt.
 ad omnes e-
 piſcopos & an-
 te hos Ana-
 clet. ep. 1.
 c. Matth. 23.

icil. Trid
 declar
 1841 10 d
 1848

u. q. de par.
Vide Concil.
Agath. 21.
& 63.

pulum, vt frequenter II ad suas a parochias, saltem diebus Dominicis, & maioribus festis, accedant. Hac e i g i t u r n o t a, quæ summam enumerata sunt, omnibus locorum Ordinarijs ita proponuntur, vt non solū ea ipsa, sed quæcunque alia huc pertinere visa fuerint, ipsi pro data illis sacrosancta Synodo potestate, ac etiam vt delegati Sedis Apostolicæ, prohibeant, mandent, corrigant, statuant, atque ad ea inuolatè seruanda censuris ecclesiasticis, & alijsque pœnis, quæ illorum arbitrio constituentur, ad id populum compellant: non obstantibus priuilegijs, exemptionibus, appellationibus, ac consuetudinibus quibuscumque.

D E C L A R A T I O N E S.

1. *Vel auaritia.*] Auaritia non solūm arcenda est ab eo qui celebrat, sed ab his etiam, qui à celebrante aliquid exquirunt, vt illi faciendam censuram celebrandi.

2. *Vt irreuerentia uisetur.*] Vbi est consuetudo quod Sacerdos Ecclesiam paratus & paramentis sacerdotalibus indutus eleemosynam quaerit & pacem offerat, illam S. D. N. censuit tollendam. Nilominus Sacerdoti celebranti, oblationem, & eleemosynam percipere licet, dummodo apud altare maneat, nec vagetur, quia in Ecclesia vagatio hic specialiter tollitur. Parochus autem Ecclesiam circumire potest. At simplex sacerdos, nec ad populum se vertit, nec Ecclesiam circumire potest. Ita Congregatio, facta verbo Sanctissimo, censuit.

3. *Promissis nouis.*] Qui missas nouas celebrant, possunt se a medio altaris ad populum uertere, & oblationes spontè facere, nec petere, non autem circumire Ecclesiam hæc de causa.

4. *Illicite eleemosynarū exactiones omnino prohibeant.*] Non est obligationis: poterit tamen accipi eleemosyna inter partes soluta promissis celebrandis, & promittens soluere, potest contra Caiet. in sum. verb. Simonia.

5. *Privatus in domibus.*] Facultatem celebrandi in priuatis domibus oratorijs, ab Apostolica Sede emanatam, Episcopus impetrare non potest, verū oratoria ipsa uisitare debet, vt videat si ibi oratio, loca, ornatus sint. Item corrigere quicquid corrigendum fuerit, licentias quoque ab antecessoribus Ordinarijs concessas retinere, aut limitare eius arbitrio permittitur.

Licentia tamen celebrandi missam in oratorio alicuius Laici impetrari non potest sine causa.

6 *Dedicata oratoria.*] In oratorijs extra Ecclesiam dedicatis celebrare licet, dummodo nullum Parochie damnum inferatur.

In priuatis oratorijs celebrandi facultas ab Episcopo concedi non potest, quod procedit præsertim in locis ad id quidem destinatis, sed oratorij formam non habentibus. Idem de Principum domibus censendum est, nam hoc casu illæ priuatæ censentur, sicut & palatia Baronum. Quibus non obstantibus, Ordinarij arbitrio permittit Pontifex, necessitate personarum & infirmitatis qualitate pensata, vt pro infirmorum commoditate, etiam in priuato oratorio, vel altari ad hoc deputato, facultatem celebrandi concedat. Et ideo Ordinarius debet dare licentiam Marchionissæ, vt possit facere celebrari missam in oratorio, quod, propter ætatis & valetudinis incommoda, in aula sui palatij honesto & opportuno loco ad sacrum Missæ visum exstruendum curauit, modo tamen illud oclusum teneat, sicuti postulat dignitas sacrificij quod ibi agendum est.

Litens Archiepiscopi Ianuensis quærentis, quid agendum sibi offerat in praua Ianuensium consuetudine, qua tam egri, quam valentes, patim contra Decret. Concil. Trident. Missas domi audiunt, visum est respondendum, vt nemini (qui possit ad Ecclesiam ire) id permittatur: in casu tamen necessitatis concedat arbitrio suo, modo celebretur in oratorio, vel altari ad id ministerium decenter constituto.

Infans nobilissima mulier Portugallia, cum per consuetudinem non possit ipsa, neque eius familia exire domo ad missam, potest, & conceditur ei ac familie in oratorio audire, sine tamen præiudicio parochie.

Licentia celebrandi missam in oratorio vel Ecclesia de nouo fabricata dari non debet, nisi cum clausula, *saluo iure, & sine præiudicio Ecclesie Parochialis*. Hoc autem præiudicium intelligitur in his, quæ spectant ad Sacramentorum administrationem, & ad alias quæ ipsi parochie de iure debita attinent, in alijs verò non.

Si Oratorium ab Ordinario visum atque recognitum, existimetur idoneum, in quo honor & cultus Deo tribuatur, sicut Missæ sacrificium requirit, debet, ab eodem Ordinario, (si adsit aliqua legitima causa) permitti, vt in eodem missa celebretur.

7 *De ambulatione, strepitu.*] Iudices etiam Ecclesiastici, (qualis est Vicarius cum adiunctis,) non possunt intra corpus Ecclesie iudicium exercere, vt in sp. c. 6. Sess. 25. de Reform. §. Episcopis.

8 *Debitis horis.*] Ante diem, & hons indebitis celebrari nulli licet, etiam vigore priuilegiorum à Sede Apostol. ante Concil. Trident. in concessorum. An autem Regulares possint Dominicis diebus dicere missas, nisi prius in Ecclesia maiori fuerit cantatum Præfatum? Congregatio censuit, nul o decreto Concil. id inhibitu esse: sicut & non est statutum, ne processiones faciant extra claustra, vel publicent monitiones, si n qualis Bullas, sine Episcopi licentia, sic declarant Congregatio.

icil. Tri
declara
1617
1711

Placuit concedi Florentiæ, confraternitati S. Francisci & B. Mariæ Magdalenaë, facultatem celebrandi Missam, ante lucem; sed hæc missa non incipiatur, nisi duabus horis ante solis ortum.

Prælati, Capellani, Clerici, fratribus, alijsque superioribus dedit Pius Quintus in virtute sanctæ obedientiæ, ac sub foris gnationis, ac perpetuæ suspensionis à divinis, pœnis; ut deinceps missas vespertino tempore, licentiarum à maiori Pœnitentiario tentarum aut aliarum facultatum, siue quouis alio prætextu celebrare, vel celebrari facere non præsumant. Et hæc sancta constitutio Pij V. in Bullario est.

9 *Et preces in missarum celebratione.*] Licet novæ & non receptæ in missa prohibeantur, non tamen iaculatoriæ, sicut est: *Ad te Christe*, & similes vsu communi extra sacrificium probatæ. modo ob illas nihil omittatur in missa. Per hæc etiam verba prohibetur, quin, ubi consuetudo vigeret, vulgari sermone dici possent.

10 *Moneant etiam.*] Populus monendus est, ut Dominicis & Festis maioribus in suis Parochijs missas audiat: non tamen Concil. Trident. est ad id per censuras Ecclesiasticas cogendus.

11 *Ad suas Parochias saltem diebus Dominicis.*] Circa excommunicationem ferendam in eos qui diebus Dominicis non accedunt Matricem vel parochialem Ecclesiam pro missa audienda, Congregatio censuit, hanc pœnam excommunicationis etiam in casibus negligentia aut contumaciæ nullo Decreto Concilij inchoatam fuisse, sed tantum iniunctum est Episcopis, ut ipsi moneant populum, ut frequenter ad suas Parochias saltem diebus Dominicis maioribus Festis accedat, ut loquitur præsens cap. Item moneant populum diligenter, teneri unumquemque Parochiæ suæ interesse commode id fieri potest, ad audiendum verbum Dei, & discenda doctrinam Christianam, ut loquitur Sess. 24. c. 4.

De Rectore monoculo, qui vult se dare religioni, & celebrari missam, negatum est, si est captus toto oculo, neque huius dispositionis reperitur exemplum, ne scandalo populo sit. *Innoc. in c. eum in corp. vi.*

Per hoc decretum, scilicet, de missis in privatis domibus celebrandi, non est vlla ex parte derogatum privilegio concesso in rem Episcoporum, de quo in cap. vltim. de privileg. 6. Ab omnibus enim Cardinalibus est ita decisum, quia intentio Concilij est, ut abusus, ac in Episcopis non est abusus, cum fiat ex causa, scilicet, quod quodam die missam audiant, quam non audirent, si illa privilegia derogarentur. Quo privilegio Episcopi etiam propter valetudinem utuntur: nam profectiois, & valetudinis causa æquiparantur eodem privilegio possunt uti Episcopi ex virginti periculo: nam de c. *Concedimus, de consecr. dist. 1.* conceditur missæ celebratio pro necessitate extra Ecclesiam. Item Episcopus non valens accedere ad Ecclesiam potest absque dicta licentia S. D. N. Romani Pontificis

lebrando, in oratorio celebrare, vel celebrati sibi facere, ex c. Missarum solemnium, de consecr. dist. 1.

Stante prædicta declaratione, scilicet, quod licentia celebrandi in priuatis domibus est petenda à Sede Apostolica; Episcopus ipse non potest id concedere alijs, ex hoc textu, & ex dicta declaratione: ad tollendum abusus: licet de iure posset, d. c. Missarum solemnium.

REMISSIONES.

¶ *¶ Vel avaritia, idolorum seruitus, &c.] Vide Nau. in Miscel. de Orat. Miscel. 56. num. 3. Guttier. Canon. lib. 1. c. 29.*

¶ *¶ Et quicquid pro Missis nouis celebrandis datur, &c.] Sacra Cardinalium congregatio ita censuit. Qui Missas nouas celebrant, possunt se tantum in medio Altaris ad populum uertere, & oblationes sponte factas recipere; non autem circumire Ecclesiam has de causis, refert Zerol. in praxi Episcop. part. 2. verbo Missa, vers. Secundo.*

¶ *¶ Neue patiantur priuatis in domibus, &c.] Vide Guttier. Canon. lib. 1. cap. 30. numer. 24. cum seqq. latè Frat. Ioan. de la Cruz de statu Relig. lib. 2. cap. 5. dub. 7. Petr. Ledesm. in sum. p. 1. tract. de Eucharist. conc. 2. dudu. & 2. P. Azor. instit. Moral. p. 1. lib. 10. cap. 26. à princ. Par. Henriq. in sum. p. 2. lib. 3. cap. 56. pag. 738. Par. Ægid. de Sacram. tom. 1. quæst. 83. numer. 223. cum seqq. Et Sixt. IV. concessit fratribus Minoribus, vt non solum in oratorijs, & locis, quibus degunt, sed etiam in quocunque alio loco congruenti, & honesto possint super Altare portatile Missas libere, & licite celebrare. Et Alexander VI. concessit eisdem fratribus, vt possint celebrare Missas in cameris secularium, vel in plateis, dato, quod non videantur loca inhonesta, quia in cameris dormiunt coniugati, & in plateis fiunt multa profana, quas concessiones adducit Fr. Hamman. quæst. Regul. tom. 1. quæst. 43. art. 4. & art. 5. resoluit, Concilium in præsentem non reuocare hæc priuilegia, sed tantum præcipere ordinarijs, vt non obstantibus dictis priuilegijs, compellant Regulares in foro exteriori censuris, & alijs remedijs opportunis, ne facultatibus in ipsijs priuilegijs vrantur, & sic non impediendis Episcopis non est cur Religiosi scrupulis agitentur. Sed P. Azor. d. cap. 26. quæst. 7. dicit, per Concilium in præsentem sublata esse prædicta priuilegia, nisi de nouo concedantur, & confirmentur, & allegat Nauar. in Man. cap. 25. numer. 82. Durant de ritibus Ecclesiæ lib. 2. cap. 6. numer. 8. P. Ægid. d. quæst. 83. num. 226. Ideo Gregor. XIII. concessit Religiosis Societatis Iesv, quod non obstante decisione Concil. Trid. sess. 22 in decreto de obseruandis, & euitandis in celebratione Missæ, possint Presbyteri Societatis in missionibus, quæ à superioribus fiunt, seruata alias forma concessionis Paul. III. videlicet cum debita reuerentia, & honore, sacrificium Missæ super altari viatico celebrare vbique gentium, etiam in castris militum, modo loca, est communia & profana, tuta, & honesta*

R 3

Concil. Trid.
declara.
leat in dom.
1. c. 29.

nesta sint, & Præpositus generalis, aut per eum Provincialis Praesens, eo tunc utendum fore iudicaverint, poteruntque ibi ipsi præter sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum ministrare fidelibus illud sumendum debite præparatis.

¶ Vtrum Episcopus possit dare licentiam, ut Sacerdos in parochiis, quæ sacræ non sunt, immolare queat? Vide Navar. c. 2. sub tit. de Constitut. num. 76 & conf. 16. de privilegijs, P. Azor. d. 26. q. 3. vbi resoluit, hanc facultatem solum Romanum Pontificem concedere posse, & q. 4. sacram. Congregationem censuisse, per Decretum non esse derogatum privilegio Episcoporum, quod debet in cap. Quoniam, de privilegijs lib. 6. de quo etiam Beatus confitentia p. 4. casu 33. Idem Azor. d. cap. 26. quest. 5. ad idem sacram Congregationem censuisse, Episcopos prædicti privilegio uti posse, quando ob incommodam valetudinem domo loca consecrata, tempore necessitatis, Episcopi consensu, vbi modè is peti, & impetrari potest, aut etiam sine eo, vbi communitati non potest, de quo etiam Navar. in Man. cap. 25. num. 82. De Ritibus Ecclesiæ lib. 2. c. 6. n. 8. Ludou. Bei d. casu 33. vbi præfertur cum quia, P. Soar. p. 3. disp. 81. sect. 2. late Pet. Cened. prædicti non. lib. 1. q. 44. à num. 4.

¶ *Ab Ecclesijs vero musicas eas, &c.* Vide Caiet. 2. 2. q. 91. Inter hæc. Navar. in Man. c. 12. n. 87. P. Soar. tom. 2. de Religione 4. de Orat. c. 13. n. 16. & 17. Valent. 2. 2. disp. 6. q. 9. puncto 7. eleganter P. Sanch. in præcepta Decalogi lib. 2. c. 37. num. 7.

¶ *Quarundam vero Missarum, & candelarum certum numerum, &c.* Vide P. Gabr. Vasquez in 3. p. B. Thomæ tom. 3. disp. 26. Zerol. p. 1. verbo Missa, pag. 227. P. Sanch. d. lib. 2. c. 40. n. 4. num. 41. de Trinitatis sancti Amatoris.

¶ *Ne Sacerdotes alijs, quam debitis horis celebrent.* Vide Navar. Orat. in Miscel. 76. Frat. Emman. in explicat. Bullæ Cruciatæ num. 9. P. Henrici lib. 9. c. 24. §. 6. P. Valer. Regin. in praxi forensi lib. 29. à num. 173. P. Azor. instit. Moral. p. 1. lib. 10. cap. 25. pag. 70. Vasquez in 3. p. B. Thomæ tom. 3. disput. 23. num. 26. cum sequentibus Legitimum tempus esse antemeridianum ad celebrandum, vult Frat. Emman. d. §. 13. ad finem, Durand. de Ritibus Ecclesiæ 2. cap. 7. P. Soar. tom. 3. disp. 80. sect. 4. P. Egid. de Sacramentis lib. 9. §. 3. num. 217. cum sequentibus, Frat. Ioan. de la Cruz de Statu lig. lib. 2. cap. 5. dub. 6. vbi refert, quibus religiosis sit concessum, hanc celebrare ante horam, & post horam ab Ecclesiâ statutam, quo etiam Pat. Azor. d. c. 25. q. 5.

¶ *Moneant etiam eundem populum, ut frequenter ad suos Parochos, saltem diebus Dominicis, & maioribus festis, accedant.* Vide Cened. de Decretal. collect. 104. Ferdin. Pacz Lusit. in Repet. cap. 1. de consecrat. dist. 1. num. 133. Gutrier. Canon. cap. 30. à num. 7.

Fr. Emman. in sum. tom. 1. cap. 149. num. 25. & quest. Regular. tom. 1. qu. 43. art. 7. P. Soar. tom. 3. disput. 87. sect. 2. in dub. circa secundam Missæ divisionem, P. Azor. inst. Moral. p. 1. lib. 7. ca. 6. quæst. 4. P. Valeri Reginald. in praxi fori pœnit. lib. 19. qu. 3. numer. 22. P. Egid. de Sacram. tom. 1. quæst. 83. num. 312. P. Henric. in sum. p. 2. li. 9. de Missa cap. 29. nu. 14. pag. 830. Marthæ. Soar. in pract. & ordine visitandi, ca. 3. nu. 4. Zerol. in praxi Episcopali. par. 1. verbo Missa, vers. Ad sextum, pag. 229. vbi asserit, sacram Cardinalium congregationem censuræ, non posse Episcopum cogere populum multis aut pœnis, etiam casu notabilis negligentiz, aut contumaciæ, ire ad audiendam Missam in Parochia sua.

Hæcigitur omnia, &c. Ex his verbis colligit Frat. Emman. d. art. 17. posse Episcopos compellere Regulares, vt in offertorio Missarum conuentualium, quæ Dominicis diebus in monasterijs celebrantur, declarent fidelibus, quæ festiuitates, & ieiunia in illa hebdomada occurrant: ne ignorantia horum festorum & ieiuniorum, præcepta ecclesiastica à fidelibus transgrediantur, & ibi testatur ita vidisse obseruari quibusdam fratribus Ordinum Mendicantium in hoc Regno Portugalliz in Archiepisc. Eborensi.

DECRETVM DE REFORMATIONE.

Eadem sacrosancta œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu S. legitime congregata, præfidentibus in ea eisdem Apostolicæ Sedis Legatis, vt reformationis negotium prosequatur, hæc, in præsentis Sessione, statuenda censuit.

a infr. Sess. vii. de reformatione cap. 1.

CAPVT I.

Omnes clerici sint à negotiis secularibus alieni, honestè grauiterga se gerant ac sanctè viuant; cum ceteri in eos suos oculos conijciant, ex ijsque sumant quod imitentur.

Nihil est, quod alios magis ad pietatem, & Deicultum assidue instruat, quam eorū vita, & exemplū, qui se diuino ministerio dedicarunt. Cū enim à rebus sæculi in altiore sublati locum conspiciantur; in eos, tanquam b speculum, reliqui oculos conijciant, ex ijsque sumunt

b Matt. 5. Tit. 2. c. quam liter. 2. de accusa clericorum, art. 1. diff.

R 4

*icil. Trid
declara.
sent. in
15. 1527*

sumunt quod imitentur. Quapropter sic decet omnes Clericos in sortem Domini vocatos, vitam, moresque suos omnes componere, a ut habitu, gestu, incessu, loquutione, mone alijsque omnibus rebus nil, nisi graue, modestum, ac religione plenum, præ se ferant; leuia etiam illicita, quæ in ipsis maxima essent, effugiant; ut eorum actiones cunctis afferant venerationem. Cum igitur præ maiore in Ecclesia Dei & vtilitate, & ornamento sunt, ita etiam diligentius sint obseruanda; b statuta ista Synodus, vt, quæ alias à c summis Pontificibus, & sacris Concilijs de Clericorum vita, honestate, cultu, doctrinaque retinenda, ac simul de luxu, comessationibus, choreis, aleis, lusibus, ac quibuscumque criminibus, non secularibus negotijs fugiendis copiosè, ac salubriter sancita fuerunt, eadem in posterum iisdem poenitentia maioribus, arbitrio Ordinarij imponendis, obseruanda nec appellatio executionem hanc, quæ ad morum correctionem pertinet, suspendat. Si qua verò ex his in delinquentium abijisse compererint; ea quam primùm in iudicio reuocari, & ab omnibus accuratè custodiri, studendum est, obstantibus consuetudinibus quibuscumque, neque legumtorum neglectæ emendationis ipsi condignas, Deo iudice, poenas persoluant.

R E M I S S I O N E S.

Vide Nauarr. conf. 4. de Regularib. num. 27. & in c. statuta 19. qu. 3. n. 25. vers. 2. P. Rebello de Obligat. iustit. p. 2. lib. 9. fin. sect. 2. nu. 5.

C A P V T II.

Qualitates assumendorum ad Ecclesias cathedrales, qui vita & ordine sacro præditi esse debent, ac tales qui ceteros docere valeant, quæ probari debent testimonijs, &c.

Quicumque posthac ad Ecclesias cathedrales assumendus, is non solum natalibus. ætate, moribus & vitijs

a Sess. 14. in
procuratio.

b de vi. &
ho. cl. extr. 6.
& Clem. c.
canonum, 14.
q. 2. c. credo,
11. q. 3. Conc.
Carth. 1. can.
6. & Conc.
Carth. 3. c. 15.
Conc. Chalci.
can. 3. Conc.
Arel. 2. c. 14.
cum sim. &
instr. sess. 24.
de reform. c.
32.
c. Vide r. Con.
Matisconens.
c. 1. & 2. Ni.
c. 6. 16. & 4.
Carth. c. 44.
& seq.

Distributiones quotidiana creanda ex tertia parte quorum
fructuum quorumcunq; beneficiorum. Portiones absentium
dunt prae locis arbitrio Episcopi. excipe adu ministrantem
Ecclesia curata extra ciuitatem. Excipe quasdam Cathedralium
& collegiatas Ecclesias. Vbi non ministrantes per-
dant aliquid quod ad dictam tertiam
partem ascendit.

237 &c. **E**piscopi, & etiam tanquam delegati Apo-
stolici, lex fructibus, & prouentibus quibuscumq;
omnium dignitatum, personatum, & officiorum, in Eccle-
siis Cathedralibus, vel Collegiatis existentium, & tertia
partem in distributiones, eorum arbitrio assignandas, ad-
dere possint; vt scilicet, qui eas obtinent, si persona
competens ibi seruitium iuxta formam, ab eisdem
Episcopis praescribendam, quolibet die statuto non im-
uerint; illius diei distributionem amittant, nec eas
quo modo dominium acquirant, 4 sed Fabrica Ecclesiae
quatenus indigeat, aut alteri pio loco, 5 arbitrio Ordinarii
applicetur. Crescente vero contumacia, contra eos
sacrorum Canonum constitutiones procedant. Quibus
cui ex praedictis dignitatibus in Ecclesiis Cathedralibus
vel Collegiatis, de iure, seu consuetudine, iurisdictionis
ministratio, vel officium non competat, sed extra
diocesim in diocesi cura animarum imminet, cuius, qui
tatem obtinet, incumbere voluerit; tunc pro tempore
quo in curata Ecclesia resederit, ac ministrauerit, tanquam
quam praesens sit, ac diuinis interfit, in Ecclesiis Cathedra-
libus, ac Collegiatis habeatur. Haec in iis tantum Eccle-
siis constituta intelligantur, in quibus nulla est consuetudo
vel statutum, vt dictae dignitates non seruientes aliquo
amittant, quod ad tertiam partem dictorum fructuum
& prouentuum ascendat: 9 non obstantibus consuetudinibus
etiam immemorabilibus, exemptionibus, & consuetudinibus
nibus, etiam iuramento, & quauis auctoritate firmatis.
DECI

DECLARATIONES.

1 *Ex fructibus, & prouentibus quibuscumq[ue].*] Huius capituli dispositio loco habebit, si fructus illi & prouentus sint illius Ecclesie, in cuius choro sedem habent hæc Dignitates: secus uero, si nullos fructus percipiant istæ dignitates ex illis Ecclesiis, in quibus habent sedem in choro tantum, & in quibus nunquam fecerunt residendam, & habent proprium districtum, in quo suam Iurisdictionem exercent.

2 *Omniū dignitatum.*] Non tamen comprehenduntur Dignitates, quæ etsi habent locum in choro, nullas tamen habent distributiones quotidianas, nec sufficientes præbendas, vel fructus tenues, quæ teneri possunt cum Canonicatibus, ubi est consuetudo, absque aliqua dispensatione, ut c. *Licet*, de Conf. in 6. nec illis unire Ecclesias parochiales ad augendos fructus distributionum quotidianarum Episcopus potest. Si aliquibus ex Dignitatibus, quæ sunt de iure patronatus Laicorum, in fundatione concedatur, aliquod longum tempus, per quod illas obtinentes abesse possint, sine fructuum & prouentuum amissione; per hoc decretum nihil est istiusmodi concessioni derogatum. Verum Dignitates omnes, etiam illæ quæ sunt de iure patronatus, detractioni tertiæ partis fructuum obnoxie sunt, ut c. 3. Sess. 21. dicitur. Similiter, obtinens in Cathedrali, vel Collegiata dignitatem, licet uocem in Capitulo non habeat, nec distributiones quotidianas cum cæteris participet, residere tamen tenetur; & sic detractioni istius tertiæ partis fructuum est obnoxius.

Obtinens legitimè duas dignitates in Cathedralibus, in digniori residere debet, & nihilominus fructus alterius lucratur; non tamen distributiones quotidianas, nec eam tertiam partem præbendæ, quæ auctoritate huius Decreti, in quotidianas distributiones est conuersa. *Sup. Sess. 21. de Ref. c. 3. §. Habens.*

3 *Tertiam partem in distributiones.*] Congregatio censuit, hoc procedere etiam quando distributiones sunt sufficientes. Et distributio faciendæ est ex fructibus, non secundum taxam antiquam, prout in libris Capitularibus seu alijs notatur, sed secundum communem ualorem currentem. *Vide Sess. 21. cap. 3. §. Tertiam partem.*

Archiepiscopus Panormitanus, uolens creare distributiones in Cathedrali, iuxta formam huius capituli, dimisit liberæ præbendas, distributionesque constituit ex redditibus eiusdem Ecclesie, proueniens à mortuarijs & administratione Sacramentorum. Sed Congregatio decreuit, ut ex tertia parte præbendarum constituerentur distributiones quotidianæ.

Abulen.

Acil. Trid
declara
eat in dis
m. ecc.

Illustrissimi & Reuerendissimi Domini. In Ecclesia Abulensi
 distributiones quotidianarum fructibus praebedarum separatae
 sunt, & Capitulum praetendit D. Episcopum non posse tertiam
 partem omnium fructuum praebedarum dictae Cathedralis Ecclesiae
 separare pro quotidianis distributionibus; sub praetextu, quod
 consuetudine immemorabili dignitates, Canonici, portionarii
 ceteri praebedari dictae Ecclesiae Abulensis solent lucrum
 praebedarum suarum residentes & interessentes qualibet die
 hora dumtaxat, videlicet ad primam, vel tertiam, vel aliam
 determinationem à Capitulo, pro temporis commoditate
 dam, nec ad maiorem residentiam & diuinorum interessentium
 compelli posse: Sed nihilominus D. Episcopus dicit posse de
 ex omnibus fructibus praebedarum dictae Ecclesiae praedictam
 tertiam partem separari, & pro distributionibus quotidianis illam
 di per omnes horas Canonicas, diurnas & nocturnas propor-
 tionabiliter pro diuinis tantum interessentibus, iuxta Decretum
 Trident. Sess. 21. cap. 3. & praesenti c. & praetensam consuetudinem
 immemorabilem ait non obstare, cum eam Concilium in dicta
 decretis tollat & abroget: grossa autem praebedarum, quae pro
 horae assistentia datur, non habet vim, nec effectum distribu-
 tionum quotidianarum: nec satisfit Concilio, quia Concilium loquitur
 illis distributionibus, quae per omnes horas Canonicas diurnas
 nocturnas diuisantur & lucriant, & absentibus ex causa com-
 munitatis, prout praedicta grossa. Haec enim distributiones de iure
 pro fructibus praebedarum habentur, quam pro distributionibus
 quotidianis, extraneas. Cum nonnulla, §. Praeterea cum in
 quibus, de praebed. inter communes. Cosmus in prag. sum. de
 in titulo. Quo tempore quis debeat esse in choro, Gloss. var. de
 distributiones. Paris. Conf. 32. num. 8. lib. 4. & pluries resoluta
 in duabus resolutionibus, quarum copia dantur & fuerunt
 à Couat. lib. 3. var. resol. cap. 12. num. 2. Et Capitulum con-
 grossam hanc pro quotidianis distributionibus computat
 ita quod teneatur illam Episcopus proportionabiliter distri-
 per omnes horas Canonicas, tam diurnas, quam nocturnas
 interessentibus tantum, & non pro interessentia vnus
 horae, ne chorus & Ecclesia sint in aliis horis, & diurnis officio
 bito seruitio, & ministrorum praesentia destituta, contra decem-
 mentem Concilij. Quare Illustrissimis & Reuerendissimis DD.
 supplicamus, declarari vel D. Episcopum Abulensem, pro quoti-
 distributionibus tertiam partem quorumcunque fructuum
 am praebedarum Ecclesiae Abulensis separare & assignare
 lamque proportionabiliter, per omnes horas Canonicas

& nocturnas dividere, pro mercede & stipendio personaliter inter-
 essentium duntaxat, etiam si in Ecclesia Abulensi consuetudo sit
 immemorabilis, vel statutum, secundum quod grossa præbendarum
 lucrifiat interessendo qualibet die vni horæ tantum: vel declarati,
 D. Episcopum Abulensem posse istam grossam loco tertiæ partis fru-
 ctum dividere, & assignare pro quotidianis distributionibus, per o-
 mnes horas Canonicas, & non pro mercede vnius horæ, sed pro ser-
 vitio & personali præsentia omnium horarum assignetur proportio-
 nabiliter lucranda, vt satisfiat Concilio.

R E S P O N S I O.

Congregatio Concilij censuit, per grossam, quam isthic lucrif-
 aciant interessentes quotidie vni tantum horæ, non esse satis-
 factum Concilio in præsentia c. & c. 3. Sess. 21. Episcopus tamen
 non debet dictam grossam accipere, & inter alias horas di-
 uidere, sed ex reliquo corpore præbendarum, si non omnino ter-
 tiam partem, saltem tantam portionem detrahere, quanta sufficiat
 ad constituendas distributiones; quæ singulis horis sufficiant,
 vt verisimiliter non negligantur iuxta formam ab eodem E-
 piscopo præscribendam. Episcopus autem non potest dignitatibus,
 personatibus, & officiis statuere certam officij & seruitij formam
 præter solitam, pro lucranda tertiâ parte præbendæ in distributiones
 conuerfa.

4. *Sed fabrica Ecclesiæ.* Id locum habet in dignitatibus, personati-
 bus, & officiis; non ergo per hæc verba comprehendit Canonicatus:
 sed illud distributionum genus habet etiam locum, quando non ad-
 esset illa ratio quod nullæ, vel ita tenues distributiones essent, vt di-
 citur in cap. 3. Sess. 21. Sed in odium non residentium applicandum
 est fabricæ, &c.

5. *Arbitrio Ordinarij applicetur.* Et eo non obstante, quod ista
 beneficia obtinentes dimitterent istam tertiam partem, possunt
 ab Ordinarijs compelli ad residentiam, pœnis præscriptis Decreto
 Concilij, Sess. 24. cap. 12. *Vide ad cap. 3. Sess. 21. §. Itaque differen-
 tia in fine.*

6. *Iuxta sacrorum Canonum constitutiones procedant.* Consuetudo
 immemorabilis excusare non potest à residentia in Ecclesijs Cathed-
 ralis. Et ita declarauit S. D. N. Gregorius XIII.

7. *Cura animarum imminet.* Secus si tantum Iurisdictionalis:
 & verò vnitæ sunt, est locus cap. *Exstirpanda. §. qui verò de præ-
 bend.*

8. *Tanquam præsens, &c. a Collegiatis habeatur.* Non compre-
 henduntur Canonici quatenus habentes Ecclesias parochiales, non
 tamen vnitæ Canonicatibus: qui si in parochialibus resederint, &
 fuerint priuilegiati ad perceptionem fructuum, exceptis distribu-
 tionibus

Concil. Trid.
 declar.
 c. 3. Sess. 21.

tionibus quotidianis, iuxta Bullam sanctę memoria, Pii Quinti ex indulto Apostolico, non poterunt optare domos Canonice neq; Canonicatum privilegiales, aut similia obtinere, cum debeantur pro presentibus, sed tantum sunt privilegiati ad presentibus fructus, & id quidem quando existat consuetudo vel statum quod absentes non possint optare.

¶ *Non obstantibus consuetudinibus.*] Congregatio censuit, hanc esse derogatum fundationi.

REMISSIONES.

¶ **V**ide Cou. lib. 3. vari. cap. 13. num. 7. Navar. de Orat. Miscel. 6. & Miscel. 14. n. 51. Gutier. Canon. lib. 1. cap. 1. nu. 106. in praxi Episc. p. 1. verbo Distributiones §. 4. pag. mihi 116. P. inst. Moral. p. 2. lib. 7. q. 3. col. 831. Quarant. in sum. Bullar. verbo sidentia, pag. 445. Nicol. Garf. de Benef. p. 3. cap. 2. à n. 430. cum P. Henric. lib. 7. de Indulg. cap. 39. §. 3. pag. 592.

Decisiones Illustrissimorum Cardinalium Sacre Congregationis ad ductę à Nicol. Garcia locis infra citatis.

¶ **P**rima. In Decreto Sess. 21. c. 3. agitur de Canonicatibus, & portionibus, & sit de necessitate hæc detractio, quando fuerit distributiones, vel ita tenues, quę distribuuntur intercessentium, sed in c. 3. Sess. 22. deducitur hæc tertia pars ex dignitatibus, iam non ex necessitate, sed in odium non residentium, & portionem non presentibus, sed aliovi pio loco applicanda, refert Garf. de Benef. p. 3. c. 2. num. 456.

¶ **S**ecunda. Portiones absentium accrescunt deseruentibus, in Decreto Concilij, Sess. 21. c. 3. separata sint: secus vero si ex cap. 3. Sess. 22. tunc enim fabricę Ecclesię, quatenus indigentia terti pio loco arbitrio Ordinarij applicabuntur, nec obstat alia consuetudo, qua cauetur vt deseruentibus portiones non seruentur accrescant. refert Garf. d. c. 2. num. 465.

¶ **T**ertia. Differentia inter cap. 3. Sess. 21. & aliud cap. 3. Sess. 22. quod ca. 3. Sess. 22. loquitur tantum de dignitatibus, à quibus tertiarius partem fructuum in distributiones quotidianas distribuendam separare potest, dato etiam quod distributiones quotidianę non sint tenues, & hoc in odium obtinentium dignitates, & negligentium, & quando ista tertia pars subtrahitur per non seruentium amittitur, locis pijs est applicanda. c. verò 3. Sess. 21. loquitur quando distributiones sunt ita tenues, vt negligatur: & hoc tertia pars sic separata, & in distributiones ab Episcopo conuertitur.

non seruientes amittitur, proportionabiliter seruientibus acceteleat.
Garf. d. c. 2. num. 465.

Quarta. Quando Episcopus vltus est remedio c. 3. Sess. 21. in detrahenda tertia parte ex dignitatibus, non potest vti remedio c. 3. Sess. 22. in detrahenda alia tertia parte ex dignitatibus, & nihil dicitur nisi est ijs, qui nihil contulerunt, refert Garfia vbi supra, n. 472.

Quinta. Hæc deductio faciendâ est ex fructibus, non secundum taxam antiquam, prout in libris Capitulorum, seu alijs, sed secundum valorem currentem, refert Garf. num. 467.

Sexta. Obtinens in Cathedralibus, & Collegiatis dignitatem licet vocem in Capitulo non habeat, nec distributiones quotidianas cum ceteris participet, residere tamen tenetur, & sic detractioni ipsius tertiæ partis fructuum est obnoxius, refert Garf. num. 481.

Septima. Antequam detrahitio hæc fiat, deducendæ sunt priuæ pensiones, & alia onera legitimè imposta, quandiu illa durauerint: sed de nouo imposta non comprehendunt istam tertiam partem, & quod de fructibus alteri reseruatis non fit ista detrahitio, donec reseruarius vixerit: sed si beneficij titulum habens neglexerit residere, priuandus est eodem titulo alteri postea conferendo, refert Garfia num. 468.

Octaua. Nec pro distributionibus Canonicorum Cathedralium, vel Collegiatæ Ecclesiæ auferendum est quicquam de beneficijs, quæ sunt extra Ecclesiam Cathedrali, vel Collegiatam: nisi Ecclesiæ, vel beneficia, extra dictam Cathedrali, vel Collegiatam existantia, essent perpetuò Canoniatum vnita præbendis prædictarum Ecclesiarum: à quibus beneficijs extra prædictas Ecclesias, si quid ob eam causam exactum esset, debet restitui, & de cetero ab huiusmodi exactione abstinere, refert Nicol. Garf. n. 474.

Nona. Congregatio Concilij censuit, per grossam, quam illi loci faciunt interequentes quotidie, vna tantum hora, non esse satisfactum Concilio, Sess. 21. cap. 3. & Sess. 22. cap. 3. Episcopus tamen non potest d. grossam accipere, & in alias horas diuidere: quin potius ex reliquo corpore præbendarum, si non omnino tertiam partem, saltem tantam portionem detrahere, quanta sufficiat ad constituendas distributiones, quæ singulis horis verosimiliter non negligantur, refert Gar. num. 485.

Ex fructibus, & prouentibus.] Garf. d. c. 2. n. 477. dicit, quod debent esse fructus illius Ecclesiæ in cuius choro sedem habent hæc dignitates: secus verò si nullos fructus percipiant istæ dignitates ex illis Ecclesijs, in quibus sedem habent, in choro tamen nunquam ferunt residentiam, & habent proprium districtum, in quo suam iurisdictionem exercent.

Omnium dignitatum.] Gar. d. ca. 2. n. 483. resoluit, quod non comprehenduntur dignitates, quæ etsi locum habent in choro, nullas iurisdictiones exercent.

icit. Triu-
teclara.
deat. v. di-
th. ecc.

men habent distributiones quotidianas, nec sufficientes præben-
 vel fructus tenues, quæ retineri possunt cum Canonicibus, et
 Consuetudo, absque alia dispensatione, vt cap. 1. de Conuentu
 6. nec illis vnire Ecclesias Parochiales ad augendum fructus
 distributionum quotidianarum Episcopus potest.

CAPVT IV.

In Cathedrali, vel Collegiata, etiam regulari mancipata
 habeat vocem in Capitulo, nisi sit subdiaconus. Oneribus
 eundis per se infra annum sint quique idonei. In pro-
 rum prouisio fiat solis habentibus
 integrè etatem,
 &c.

Q Vicumque in Cathedrali, vel collegiata, seculari
 vel regulari Ecclesia diuinis mancipatus
 is, in Subdiaconatus Ordine saltem constitutus
 vocem in huiusmodi Ecclesiis in Capitulo non habet
 etiam si hoc sibi ab aliis 2 liberè fuerit concessum. 3
 rō, qui dignitates, personatus, officia, præbendas
 nes, ac quælibet alia beneficia in dictis Ecclesiis
 nent, aut in posterum obtinebunt, quibus oneribus
 sunt annexa, videlicet, 4 vt alij Missas, alij Euangeli-
 alij Epistolas dicant, seu cantent, quocumque in
 gio, exemptione, prærogatiua, generis nobilitate
 signiti, teneantur, iusto impedimento cessante, 5
 annum Ordines suscipere requisitos: alioquin perire
 currant, iuxta constitutionem Concilij Viennensis
 incipit. Vt ij qui; quam præfenti decreto impen-
 cogant, Episcopi eos diebus statutis dictos Ordines
 plos exercere, ac cætera omnia officia, quæ de
 cultu diuino præstare, sub eisdem, & aliis, etiam
 ribus pœnis, arbitrio eorum imponendis. Nec 6
 in posterum fiat prouisio, nisi ijs, 6 qui iam etatem, &
 ras habilitates integrè habere dignoscantur: aliter
 ta sit prouisio.

2 c. viij, de
 ata. Et qual.
 in Clem. lib.
 1. c. 2. tit. 6.

DECI

DECLARATIONES.

1 *Quicumq; in cathedrali.*] Qui sunt in sacris, & maxime in Presbyteratus Ordine, nullo statuto videntur prohiberi posse quin vocem habeant in Capitulo.

2 *Libere fuerit concessum.*] Non modo in omnibus actibus expediendis, qui Capitulariter expediuntur, sed etiam in electionibus.

3 *liberò qui dignitates.*] Canonici qui Ordines factos debitos, post monitionem sumere recusant, ab Ordinario privati debent. At tamen Archidiaconus, ad quem de consuetudine Ecclesie spectat, (absente Decano) convocare Capitulum, & in eo proponere, & resolutiones accipere, id potest, etiamsi non sit in sacris. cum iste sit actus jurisdictionis, qui competit Archidiacono, etiam in sacris non constituto, & ad Decanum non spectat ratione Ordinis, sed antiquitatis & superioritatis.

4 *Ut alij Missas.*] An Canonici teneantur, per seiplos cantare Missas in omnibus festis & Dominicis Adventus, & Quadragesimæ, ad tantum solemnitatibus? Congregatio censuit, cogendos esse ad personaliter canendas missas illis diebus quibus ex institutis, & legitima consuetudine illius Ecclesie debent.

5 *Intra annum Ordines suscipere requisitos.*] Ex hoc Decreto, & cap. 12. Sess. 24. de Reform. §. *neminem etiam*, non est privandus quis Canonice, eo solo quod intra annum non sit promotus ad sacros Ordines, qui tamen decem & octo annos natus sit: nec per Decretum Concilij, Sess. 23. cap. 12. quo cautetur ne quis ante 22. annum sacris initiari possit, quia per hoc Decretum nemo cogitur ordinari, nisi in legitima ætate constitutus.

Congregatio Cardinalium censuit, ad obtinendam parochialem oportere eum, cui confertur, attingere 25. annum, atq; intra annum a die collationis debere ipsum ad presbyteratus ordinem se facere promoveri.

6 *Qui iam aetatem.*] Declaratur in Sess. 24. c. 12. §. *neminem*, ibi, *ut in tali aetate.*

Obtinens parochialem Ecclesiam per provisionem Sedis Apostolicæ, habens liberam curæ exercitium, & omnium bonorum, fructuum, & proventuum ad dictam Ecclesiam parochialem pertinentium possessionem, licet in limine adeptæ possessionis prædictæ mortalis fuerit per aliquem in peritorio, tamen tenetur promoveri facere intra annum, lite pendente, partemq; fructuum ei pro sufficienti viâ assignare, iuxta Concil. Tridentini formam.

REMISSIONES.

Vide Frat. Emmanuel. quæst. Regul. tom. 1. qu. 1. cul. 6.

¶ *li. vero, qui dignitates, &c.* Vide P. Azori. inst. Moral. p. 2. cap. 8. quæst. 11. col. 698. Fr. Emman. quæst. Regul. tom. 2. quæst. art. 5.

γ *Cogantq. Episcopi, &c.* Vide infra, Sess. 24. c. 11. vers. Episcopi autem, N. u. in tract. de Orat. Miscel. 45.

δ *Nec alius in posterum fiat promissio.* Vide Nau. Conf. 45. de tempor. Ordinari. & Conf. 2. de præbend. P. Paul. Comitolo. Moral. lib. 6. quæst. 64. num. 2. P. Less. de Iustit. lib. 2. cap. 34. in fine.

ε *De statuto Compostellanæ Ecclesiæ, quod, qui inferius quadraginta annos habeatur pro iubilato sita ut esset excommunicatio, & laetaretur quotidianas distributiones, sit sublatum per Cardinalium Congregationem, licet postea, ut dicitur, in executione Sanctissimus dixerit, dictum statutum esse tolerandum.* Stephan. Gratian. dilect. forens. cap. 298. num. 19.

CAPUT V.

Dispensationes committenda extra curiam Romanam, vitio ab Ordinariis locorum: nec gratiosè effectum habent, nisi Episcopus cognoverit summarie.

Dispensationes, quacumque auctoritate concedantur, si extra Romanam Curiam committentur, 2 committantur Ordinariis illorum, qui eas transierint. Ea vero, quæ gratiosè conceduntur, non sortiantur effectum, nisi prius ab eisdem, tanquam delegatis Apostolicis, 3 summarie tantum, & extrinsece cognoscatur, expressas preces subreptionis, vitio non subiaccere.

DECLARATIO IN

DECLARATIONES.

1. *Dispensationes.*] Summariè tantum & extrajudicialiter cognoscantur dispensationes: requiritur tamen citatio.

2. *Committantur Ordinarijs.*] Dispensationes in forma gratiosè impetratæ, quæ vulgò dicuntur, sine causa, debent presentari Ordinarijs, ut ab eisdem cognoscantur, iuxta decretum Concilij in presenti cap. nec antèa partes illis vti possunt.

3. *Cognoscatur.*] Nec aliquid accipere Episcopo vel Vicario licet, vel ratione taxæ, etiam ex immemorabili tempore, vel ratione sigilli, vel cuiusvis alterius rei. Quapropter dictum illud quod solet poni in literis dispensationum, scilicet, *ut nihil muneris, aut præsentij etiam sponte oblatis accipi possit, pro illarum executione*, ita intelligendum est, ut neque Ordinarius ipse, neque Vicarius eius quicquam profusus etiam pro mercede laboris, quem ea in re susciperent, capere possint. Notarij verò pro examine testium quartam partem aurei, seu Ducati licet accipere possint. Ita declaravit S. D. N. Gregorius XIII. qui dixit etiam, quòd pro literis ad absolutionem & dispensationem in foro conscientiz tantum, nihil omnino percipi possit, quemadmodum & Romæ observatur.

Nemo poterit publicare indulgentias, in sua Ecclesia concessas, sine licentia & auctoritate Ordinarij illius loci, non obstante quacunque exemptione. *Suprà, Sess. 21. c. 9. §. Deinceps.*

Quando sunt plures indices in solidum constituti, vno causam cognoscente, ceteri cognoscere prohibentur, est enim locus præsentioni, cap. *Cum plures, de offic. de leg. lib. 6.*

REMISSIONES.

Vide Seraphin. decis. 1072.

Quòd si Papa, aut Delegatus eius, concessam à se dispensationis gratiam committat Ordinario, ut verificata narratiua dispense, non expirat morte Papæ concedentis, quamvis Episcopus nondum dispensauerit, auctorem gratiam acceptauerit, resoluit P. Henricus in sum. p. 1. lib. 7. cap. 21. §. 7.

CAPVT VI.

Circumspectè commutanda vltimæ voluntates.

IN commutationibus vltimarum voluntatum, a quæ non nisi ex iusta, & necessaria causa fieri debent, Episcopi,

§ 2

Infrà, Sess. vlt. de Reform. c. 4.

Concil. Trident. declar. ...

scopi, tanquam delegati Sedis Apostolicæ, i summo
& extrajudicialiter cognoscant, nihil in precibus, m
ta veritate, vel suggesta falsitate fuisse narratum, p
quam commutationes prædicti executioni deman
tur.

DECLARATIONES.

*Summarie & extrajudicialiter.] Idem in omnibus articulis
causæ est seruandum.*

REMISSIONES.

*Vide Spin. in s. vulo Testa. Gloss. i. Rub. num. 42. Frat. E
q. Regu. tom 2. q. 125. art. 9. Aloyf. Ricci. in Collect. decis. 1
lect. 558 per totum, & Collect. 1270 & decis. 3. Alex. Rauden
decis. 44. Capell. Tholos. decis. 6. Guid. Pap. decis. 556.*

Quod Episcopus ob causam, quæ suo iudicio videatur
test legatum quodcumque pium ad certum usum relictum,
usum pium commutare, quamuis tale legatum de iure, & i
leat adimpleri, docet Syluest. verbo Legatum 4. q. 12. quæ
& sequitur Frat. Ludou. Beia respons. casuum Conscience p
su 22.

CAPVT VII.

*In appellationibus, &c. seruetur tenor c. Roma
na, in 6.*

Legati, & Nuncij Apostolici, Patriarchæ, Prim
& Metropolitanæ in appellationibus ad eam
positis, in quibusvis causis, tam in admittendis app
tionibus, quàm in concedendis inhibitionibus p
pellationem seruire teneantur formam & tenore
crarum a constitutionum, & a præsertim b Innocentio
quæ incipit, Romana: quacumque consuetudine,
immemorabili, aut stylo, vel privilegio, in contr
non obstantibus: aliter inhibitiones, & processus, s
secura quæcumque sint ipso iure nulla.

*a in Concil.
Lugdun.
b c. Roma
na, de appel.
in 6.*

DECLARATIONES.

Legati.] Per hoc Decretum non comprehenduntur sententia

2 *Habeant ius visitandi Hospitalia.*] Licet autem hoc Decretum concedat facultatem Episcopis visitandi hospitalia, & carcerum, non prohibet tamen, quin & iudices seculares eadem visitare possint, si hoc eis alias legitime licet. Estque huic capitulo scriptura, nisi fuerit talis aut similis clausula in fundatione.

Nam si in fundatione fuerint expresse exempta ab Ordinario, tunc non poterit Ordinarius visitare etiam virtute huius Decreti, per quod nihil est fundationi derogatum. Nihilominus Consuetudo censuit, Ordinarium posse visitare Hospitalia, & quicquid in eis proprium priuatum corrigere & reformare, in his tantum, quae ad utilitatem quandam voluntatem fundatorum pertinent, & ex hoc Decretum testatem habere exigendi rationem ab Administratoribus Hospitalis, vna tamen cum illis deputatis, quibus ex consuetudine determinanda est. Atqui Ordinarius non habet auctoritatem visitandi Hospitalia, neque confraternitates, quae à Laicis reguntur, nisi iure à iure expressis. capitulum autem hoc intelligitur, & habet tantum in casibus à iure communi permisis: licebit tamen Ordinarius ab eis rationem administrationis exigere, nulla habita iuris communis, sed seruata tantum huius c. dispositione.

Hospitalia etiam vniuersa, in quibus Ecclesiae sunt, ubi alia officia celebrantur, & bona eorum & earum non sunt, debent ab Ordinarijs visitari.

3 *Confraternitates.*] Episcopus potest visitare Capellanas capitulum Laicorum in Ecclesijs Regularium erectas, & administratores, etiam si forent in Regum ditionibus: exceptum tamen quae expresse reperiuntur sub Regum protectione. Insuper Congregatio, si Episcopo Hospitalia aliquod visitati iuxta hoc caput, opponatur exceptio quod sub imperatorum protectione existat; non ad secularem iudicem, sed admet Episcopum talis exceptionis cognitionem & distinctionem retinere.

4 *Cura ad Laicos.*] Hospitalia licet à Laicis administrantur, sub protectione Ducum, si alias Ecclesiastica erant, possunt Ordinarijs visitari, & potest Episcopus in eis exequi, quae in hoc Decretum continentur.

Abulensium visitationis Causa proposita.

Illustrissimi & Reuerendissimi Domini: Episcopus Abulensis Imperator volens visitare quoddam Hospitalia de Olmedo, à Laico fundatum, necnon Capellanas in eo existentes, fuit in possessione Religiosis sancti Hieronymi, praetendentibus, ad eos dictum Hospitalis administrationem spectare: ad quorum instantiam, per litteras ad seculares iudices delatus fuit: quo tamen non obstantibus, Episcopus praetendit vigore huius c. dictum Hospitalia visitare potest. Iuribus simpliciter declarari, etiam si dictus Prior à fundatore fuerit institutus.

RESPONSIO.

Congregatio Concilij censuit, ex Decreto huius capituli, Episcopum posse visitare, nisi aliter cautum sit in fundatione. Neque aliter faciendum est, licet predictus Prior instaret, atteutis verbis, in fine dictæ declarationis, siquidem verba institutionis dicti Hospitalis & Iuris Patronatus erant huiusmodi, videlicet: *Item rogo & peto in gratiam, & Eleemosynam, & propter seruitium Domini nostri, à Domino Priore nunc & pro tempore B. Maria della mezza vada. Ordini Sancti Hieronymi, ut tempore meæ migrationis ab hac presenti vita, & ab eius successoribus pro tempore, & in perpetuum exeuntibus, in dicto Monasterio sint patroni dicti Hospitalis, quod ita fundo & relinquo fundatum, quos ego nomino in tales Patronos successores, unum post alium, ita ut Prior pro tempore dicti Monasterij, Patronus dicti mei Hospitalis, quod ita fundavi, illud visitet, & in eo providere debeat, quicquid ei videbitur convenire, pro illius sustentatione, in quantum sufficiens redditus, quos ego relinquo dicto Hospitali; adeo quod dictus Patronus opponat personam fidelem, & bona conscientia, qua locare debeat hereditates, & bona per me dicto Hospitali relicta, exigatq; eorum redditus, & si visis & sincerè exponat in sustentationem ipsius Hospitalis, & illius manutentionem, & personarum pauperum sibi bene visarum, pro ut redditus per me relicti sufficient; dante dicto Patrono tali persona, pro eius labore ex redditibus dicti Hospitalis, quod sibi videbitur mereri: diciturq; Patronus singulo anno recipiat computum dictorum reddituum, & visitet Capellam, & sciat an Missa illius, quas ego instituo, celebrentur, & exigat pœnas à Clericis & Capitulo huius oppidi de Olmedo, si eis incurrerint, ob non celebrationem dictarum Missarum. Virtute autè & vigore horum verborum, siue clausulæ prædictæ Iuris patronatus & testamenti, quia in prædicta fundatione non fuit cautum ut Episcopus nullatenus se intromittat: Congregatio Concilij respondit, non bene prædictum Priorem instare, quia fundatio quæ producitur, non excludit Episcopum à visitatione.*

5 *Exemptionis privilegio.] Si loca pia, in eorum fundatione exempta facta fuissent ab Ordinario, per hoc Decretum nihil est eis derogatum.*

6 *Cognoscant & exequantur.] Congregatio censuit Episcopum habere votum absolvendi, & condemnandi cum cæteris deputatis, & illius votum connumerari debere cum voto cæterorum, quorum maior pars votorum condemnat vel absoluit. Infr. c. 9. §. Tunc.*

7 *Non obstantibus.] Non obstat, quod videatur hæc facultas à iure data Episcopis c. Tua. Eccl. Ioan. de testamentis, & ita Concilium sustulisse eam habentibus ex consuetudine vel privilegio; nam etiam de iure potest competere inferioribus Prelatis, quia hoc est officium necessarium, & potius dicitur onus, quam honor.*

cil. Trid.
declara.
eat in d.
17. ecc.

8 *Priuilegio.* Non obstat, quòd illi qui debent persolvere aliquos legatum, sicut officiales Sancti Antonij inquisitionis, & idem creati à iurisdictione Ordinarij, vel Professores in aliqua Vniuersitate ratione literarum Conseruatoriarum: quia hęc eximuntur quòd iurisdictione ordinaria, non autem delegata à Sede Apostolica hic.

9 *Aut statuto.* Congregatio censuit, executionem aduersus ministros condemnatos iuxta hoc Decretum, siue soli Ordinario reddita fuerit ratio, siue vnà cum alijs deputatis, ad ipsorum Ordinarij spectare.

Congregatio censuit, decretum hoc debere habere locum, extra visitationem, & in casibus à iure non expressis, & licet Episcopi exigere rationem ab Administratoribus locorum iurè laicorum & priuatorum, generaliter sine vlla distinctione, (donec coram Ordinario eodem doctum fuerit de institutione, in qua secus esse cautum sit) etiam tunc quando ex priuilegio vel consuetudine vel aliqua alia constitutione alius esset reddenda ratio. *Vide in Hospitalis.*

Præsupposita consuetudine potest proprius Sacerdos Hospitalium pauperibus ibi degentibus Sacramenta ministrare, ibique celebrare, absq; interuentu Parochi, dummodo Sacerdos Hospitalis Ordinario sit approbatus.

REMISSIONES.

¶ *Vide Gloss. in cap. Relatum in 1. de Test. cap. 1. de Emp. reditas §. si defuncto, ibi, tamen principali, ff. de per. red. & apud Lusitanos extra Lex Regia lib. 1. tit. 62. §. 39. Vide de priuilegijs p. a. cause, priuileg. 149. Gutier. pract. lib. 1. q. 47. cum seqq. Azued. l. 3. num. 9. tit. 14. l. 8. nona Recopil. Zerol. xi Episcop. p. 1. verb. Hospitalis, vers. Ad tertium, Salas de consuetud. cap. 8. num. 20. Latè D. Mart. de Jurisd. p. 2. cap. totum, Bobad. in sua Politica, lib. 2. c. 17. num. 102. P. Azori. in Ital. p. 2. lib. 3. cap. 40. q. 10. Cened. pract. & Canon. q. lib. 1. q. 2. mer. 14.*

¶ *Materia huius cap. patebit ex decisionibus factis per congregationem Illustriss. Cardinal. super decisione dubiorum Concilij Illustrissimo Domino N. deputatam, prout refert D. Marta, cap. 1. mer. 4.*

¶ *Fuit dubitatum, an exceptione c. 18 §. ff. 22. qua exco. Hospitalia, quæ sunt sub immediata protectione Regum, & sine licentia non possunt ab Episcopis visitari, comprehendantur Hospitalia, quæ sunt in eorum ditionibus, & Regnis? Respon. g. gatio, non comprehendit nisi Hospitalia, quæ expressè reputantur esse sub Regum protectione, D. Marta, d. c. 18. num. 4.*

Item congregatio censuit, Episcopos posse visitare omnia hospitalia, & pia loca quomodocumq; nuncupentur, etiamsi sint privata laicorum, ac etiam corrigere, & reformare in casibus à iure expressis, nempe ob negligentiam, vel dilapidationem bonorum, utcumq; restatoris mens servetur, D. Marra d. c. 18. nu. 5.

Item congregatio censuit, si Episcopo aliquod hospitale visitare volent iuxta c. 8. sess. 22. opponatur exceptio, quod sub immediata Regum protectione existat, utique non ad secularem iudicem, sed ad ipsum talis exceptionis cognitio, vel definitio pertinerebit. B. Marra d. c. 18. num. 8.

[Episcopi.] Idem dicit in Abbatibus habentibus quasi episcopalem jurisdictionem, Flores Vari. li. 2. q. 24. n. 22. Et in Capitulo Sede vacante post Mariens. & P. Molin. resoluit P. Sanch. de Matrimon. li. 8. disp. 2. n. 10. sed Bald. decis. 99. decidit, quod facultas, quæ competit Episcopo exequendi vltimas defunctorum voluntates, non trañsit in Capitulum.

[Hospitalia.] Quæ sunt erecta auctoritate Episcopi, esse loca pia, & religiosa, tenent Gab. de pia causa, concl. 2. Tirac. de privilegijs pie causæ, in præfa. vers. Item relictum. Padil. in l. si aquam, Cod. de servit. & aqua nu. 46. Ludou. decis. 30. nu. 6. & 7. & decis. 93. nu. 36. & 45. Redoan. de Rebus Ecclesiæ non alien. Rub. 27. & Rub. 33. casu 12. Valde. conf. 105. n. 28. Solis de Censib. li. 2. c. 3. nu. 11. Menoch. de Recup. remed. 15. nu. 22. & seq. Guttier. Canon. lib. 1. c. 35. num. 29. Masc. de Probat. concl. 369. Card. Manric. de tacitis & ambiguis convention. li. 25. tit. 6. n. 69. Roch. de Visita. verbo Hospitalia, Car. Thuse. tom. 4. lit. H. concl. 158. & concl. 162. nu. 2. & 4. tom. 6. lit. P. concl. 338. Zerol. in praxi Episc. p. 1. verbo Hospital. §. 3. dub. 2. Azevel. l. 1. à nu. 26. tit. 1. l. 4. & l. 1. nu. 4. tit. 18. lib. 9. nouæ Recopil. Ceuall. commun. contra commun. tom. 4. q. 896. nu. 982. Lush. Egid. in Repet. l. 1. p. 1. in initio, nu. 54. Cod. de Sacros. Eccles. Flores Vari. li. 2. qu. 21. nu. 179. cum seqq. Marc. Anton. Genuens. in praxi Archiep. Curia Neap. c. 17. latè Nicol. Garfi. de Benefic. p. 5. c. 1. n. 601. cum seqq. vbi nu. 602. resoluir, hospitale etiam dici locum pium, quamuis non sit erectum, aut approbatum auctoritate Episcopi, cum causa pietatis sit institutum, quod etiam testatur Castill. quotid. lib. 1. de Vsfufru. cap. 54. num. 24. & hoc cap. & sequens locum habere in hospitalibus, & locis pijs privati, nec ecclesiastica auctoritate institutis, censuisse sàeram Cardinalium Congregationem testatur idem Garfi. d. c. 1. num. 602. in fine.

[Collegia quæcumque.] Quod Collegia instituta pro sustentatione studentium pauperum, vel aliorum egenorum, sunt loca pia, & gaudent privilegijs Ecclesiæ, & de iurisdictione ecclesiastica; & si sunt instituta, seu erecta auctoritate ecclesiastica, nò solum sunt loca pia, sed etiã religiosa, tenent Girond. de Gabellis p. 7. n. 42. Azevel. l. 10. n. 26. tit. 1. l. 4. & l. 1. n. 3. tit. 18. l. 9. quos refert, & sequitur Garfi. d. c. 1. n. 612.

ciil. Trid. leclara. eae in d. 171. ecc.

Ac confraternitates laicorum.] Vide Garf. d. c. 1. num. 606. B. dil. in sua Politica li. 2. c. 18. nu. 228. Perez de Lara de Capellan. 2. c. 1. à num. 5. D. Marta de Iurisdic. p. 4. casa 113. num. 7. vbi dicitur loca pia, quæ habent hospitalia cum campanilibus, & canonicis, & ibi celebrantur Missæ. Et quod possit Episcopus visitare confraternitates laicorum, etiam existentes intus Ecclesias Regularium, ac illos ad reddendum computa compellere, refert Gratian. de Benin. Bonon. de eis. 13.

Non tamen qua sub Regum immediata protectione sunt.] Condat apud Lusitanos Ordin. reg. li. 1. tit. 62. §. 42. D. Mart. d. c. 1. Perez de Lara de Anniverf. & Capellan. li. 2. c. 1. nu. 49. Valasco 105. num. 62. Cabed. de Patronat. Regiæ coronæ cap. 39. num. 42. num. 5.

Cognoscant & exequantur.] An Episcopus possit compellere eos ad executionem? Affirmant Stephan. Gratian. de eis. 13. quem refert Aloys. Ricci. in collect. de eis. part. 3. collect. 714. *Non obstantibus, &c.*] Quod si quis administrator portuum videns se constructum ad reddendam rationem suæ administrationis appellaret, licet admittatur appellatio, non propter hoc peditur, aut suspenditur executio, censuisse sacram Congregationem, refert Zerol. in praxi Episcopali. p. 1. verbo tale, §. 3. versic. Sextum.

CAPVT IX.

Administratores cuiusvis fabricæ, confraternitatis, & quicumque piorum locorum singulis annis reddant rationem Ordinario, nisi aliter in fundatione sit cautum.

Administratores, tam ecclesiastici, quam laici, cuiusvis fabricæ, cuiusvis ecclesiæ, etiam Cathedralis, & confraternitatis, elemosynæ & Mōris Pietatis, & quicumque piorum locorum, singulis annis teneant reddere rationem administrationis Ordinario: & conditionibus, & priuilegiis quibuscumque, in contrarium fabricæ, seu fabricæ expressè cautum esset. 7. Quod si sine consuetudine, aut priuilegio, aut ex constitutione aliorum alius ad id deputatus ratio reddenda esset, 8. tunc committitur etiam Ordinarius: & aliter factæ libertatis dictis administratoribus minimè suffragentur. DEC.

2 Clem. quia contingit S. ut aut pra-missa de vob. d. 1. b. sup. sess. 7. c. vi. & inf. sess. 25. c. 1. de reform.

DECLARATIONES.

Extra visitationem non habet locum hoc decretum.

1. *Administratores.*] Regulariter de omnibus locis pijs Episcopo est reddenda ratio ab Administratoribus, siue ea sint publica, siue priuata, Ecclesiastica, vel laicalia loca. Pia verò Vniuersitatū loca nō sunt obnoxia redditioni rationum Ordinario. Sub hoc Decreto non comprehenduntur Abbates, Praepositi & Abbatissae vitam regularem ducentes, & ideo administratores Monasteriorum de illis rationem Ordinario reddere non tenentur.

2. *Fabrica cuiusvis Ecclesiae.*] Ratio sumptuum fabricae cuiusvis Ecclesiae est reddenda Episcopis ordinarijs; nisi aliter in institutione eiusdem fabricae statutum sit. Itaque ad reddendam rationem administrationis fabricae Ecclesiae Cathedralis, Ordinario, (nisi constet ex institutis & ordinatōibus eius, non posse Ordinarium se intromittere,) tenentur Capitulum & Canonici.

3. *Hospitalis.*] Etiam si esset vnitum. Ergo Administratores Hospitalium debent Episcopo reddere rationem administrationis suae: & si consuetudine, privilegio, & institutione aliqua personis alijs ad id officium electis ratio esset reddenda praedictae administrationis, reddenda est tamen Ordinario cum interuentu dictorum electorum.

4. *Quorumcumque piorum locorum.*] Administratores piorum locorum, etiam exemptorum, nullam rationem reddentes, posthac eam Episcopo reddere debent: quod si alijs reddere soliti sunt, cum illis tamen praesentialiter adhibendus est Episcopus, qui quoties in dicto actu ad rationem computum adhibebitur, in condemnatione vel absolutione administratorum vnicum votum habeat. Ad quaesitum autem: An votum ipsius debeat numerari cum alijs, ita ut maior pars votorum absoluat, aut condemnet: an verò requiratur omnino votum Ordinarij ad condemnandum & absolucendum, etiam si maior pars deputatorum esset in contrario voto? Congregatio censuit, votum Episcopi connumerandum cum ceteris, ita ut maiorem partem suffragiorum consequi debeat.

5. *Consuetudinibus & privilegijs etiam immemorabilibus &c.*] Ceteris. Quia contingit, de Relig. domib. non sustulit consuetudinem & privilegia. Et ita censuit Congregatio in vna Cordubensi.

6. *Nisi secus forte in institutione.*] Verba haec, nisi secus forte in institutione & ordinatione talis Ecclesiae, seu fabricae expresse cautum esset: intelliguntur habere locum in Hospitali, quod cum tali conditione institutum est, scilicet, ut non teneantur administratores Ordinario reddere rationem. Vide supr. hoc c. §. Congregatio.

7. *Quod si ex consuetudine.*] Tam in hospitalibus Ecclesiasticis, quam priuatis,

8. *Tunc cum ijs adhibeatur etiam Ordinarius.*] Qui habebit votum prore

cit. In
leclara.
eat in d
v. l. c. c.

pro ut alij, & tanquam votum unius cōnumerabitur. Ordinarij debet votum in illo absoluendo & condemnando, sicuti ceteri cogitanti, & eius votum debet numerari cum alijs, ita ut maior pars votorum absoluat aut condemnet. *supr. hoc c. §. Cognoscant.* Cumque volet interuenire illis statutis diebus, ex consuetudine aut privilegio vel constitutione; reddenda est ratio, dummodo singulis assensu fiat.

REMISSIONES.

¶ Vide Guttier. Canon. lib. 7. c. 35. n. 19. cum seq. Flores Vanthrenf. c. 397. & decis. 188. Aloyf. Ricci. in collect. decis. p. 3. collect. §. *Montis pietatis.* De hac confraternitate agunt multi Doctores quos plena manu refert Cened. ad Decretal. collect. 41. no. 2. quod ad de Petr. Gregor. de Repub. li. 13. c. 16. à nu. 9. Baptist. Gemini. de comment. 3. §. 3. P. Molin. de Iustit. tract. 2. disp. 325. Petrus de Capellanis li. 1. c. 23. P. Paul. Comitoli. responsor. moral. lib. 4. p. 1. P. Rebello de Obligat. iustitiae p. 2. li. 8. q. 13. per totam.

¶ *Nisi secus, &c.* Vide Gonzal. ad reg. 8. Cancel. gl. 5. nu. 47. & 29. n. 3. & super hoc cap. aliqua oratio fuit à sacra Cardinalium congregatione decisiones, quas refert D. Marta de Iuris d. p. 2. c. 18. n. 9. & 10.

¶ Congregatio censuit, decretum sess. 22. c. 9. habere locum extra visitationem, & in casibus à iure non expressis, & licet illis non possit exigere rationem ab administratoribus etiam locorum minorum & priuatorum, & generaliter sine ulla distinctione, & modo ex privilegio, vel consuetudine, vel alia constitutione reddenda esset ratio, eisdem reddendam esse, adhibito cum illis rationi in fundatione aliter cautum esset, nempe quod ratione ordinario reddenda non essent.

¶ Item Congregatio censuit, Ordinarium ex cap. 9. sess. 22. non potest administratores hospitalium, aliorumque piorum locorum rationem administrationis exigere, donec eorum eodem Ordinarium statutum fuerit de institutione, in qua secus expressè cautum sit.

CAPVT X.

Quorumcumque Notariorum sufficientiam scrutentur Ordinarii, & non sufficientes ac delinquentes prohibeant ac arceant in causis ecclesiasticis ad arbitrium suum.

Cum ex notariorum imperitia plurima damna multarum occasio litium oritur; possit Episcopus

quoscumque notarios, etiam si Apostolica, Imperiali, aut Regia auctoritate creati fuerint, etiam tanquam delegatus Sedis Apostolicæ, 1 *examinatione adhibita*, eorum sufficientiam scrutari, 2 *illisq; non idoneis repertis*, aut quando-
cumque in officio delinquentibus, officij eius in negotijs, litibus, & causis ecclesiasticis, ac spiritualibus exercendi usum perpetuo, aut ad tempus prohibere. & *neg; eorum appellatio interdictionem Ordinarij suspendat.*

DECLARATIONES.

1 *Examinatione adhibita.*] Fuit decisum, cap. hoc habere locum etiam respectu contractuum, qui fiunt à Notariis super bonis hospitalium, & super bonis patrimonialibus Clericorum.

2 *Illisq; non idoneis repertis.*] Facultas prohibendi Notariis, minus idoneis repertis, ne in negotijs Ecclesiasticis ac spiritualibus suum officium exercent, hoc decreto, etiam quoad negotia & lites priorum locorum à Laicis administratoribus attributa, intelligitur. Congregatio ita censuit intelligi. Item, eadem facultas (*prohibendi scil. Notariis minus idoneis exercitium.*) extenditur ad contractus personarum Ecclesiasticarum, qui de eorum patrimonialibus bonis conficiuntur, præsertim stante consuetudine, quod causæ earum ratione bonorum ad forum Ecclesiasticum spectant. Congregatio quippe censuit extendi.

REMISSIONES.

N *Equæ eorum appellatio &c.*] Vide Azeved. ad l. 2. n. 18. tit. 7. lib. 3. nouæ Recopil. pag. 285.

CAPVT XI.

Occupator quarumcunq; obventionum pijs locis applicandarum, aut impediens quocumque colore ne fructus percipiantur à quibus debent, anathemati subiaceat tamdiu, quamdiu non restituerit, ac à summo Pontifice absolutionem non obtinuerit. Adduntur speciales specialibus personis pœna circa idem negotium.

S *iquem Clericorum, vel laicorum, quacumque is dignitate, etiam Imperiali, aut Regali, præfulgeat, in tantum* *25. Aurel. 10*

*cil. Trid.
leclara.
ent in b
17. 1007*

h. 1. Tim. 6.
Conc. Tribu-
rien. c. 7. Cōc.
Aurel. 3. c. 22
Conc. Paris.
1. c. 1. Concil.
Turonen. 2.
c. 29. Concil.
Aurel. 5. ca.
25. Conc. Ma-
guntien. c. 6.
411. Concil.
Vormatien.
c. 75. Concil.
Aquisgra-
nenf. c. 88.
Conc. Lat. sub
Leone X.
Ses. 9. & 10. c.
præd. cum
12, qu. 2.

tantum malorum *b* omnium radix cupiditas occupat, ut alicuius ecclesiæ, seu cuiusvis sæcularis, vel regalis beneficij, Montium Pietatis, aliorumque piorum eorum iurisdictiones, bona, census, ac iura, etiam fructus, & emphyteutica, fructus, emolumenta, seu qualia que obventiones, quæ in ministrorum, & pauperum necessitates conuerti debent, per se, vel alios, vi, vel iniurioso, seu etiam per suppositas personas Clericorum aut laicorum, seu quacumque arte, aut quocumque modo, sito colore in proprios vsus conuertere, illoque, ut præsumpserit, seu impedire, ne ab ijs, ad quos iure competunt, percipiuntur; & is anathemati tamdiu subiacet, quoad iurisdictiones, bona, res, iura, fructus, & census, quos occupauerit, vel qui ad eum quomodocumque etiam ex donatione suppositæ personæ, peruenierit, clerici, eiusque administratori, siue beneficiario in integrum restituerit, ac deinde à Romano Pontifice absoluitur, si obtinuerit. 2 *Quod si eiusdem ecclesiæ patronus fuerit, & iure patronatus ultra prædictas pœnas eo ipso puniatur, existat. Clericus verò, qui nefandæ fraudis, & vituperationis huiusmodi fabricator, seu consentiens fuerit, eisdem pœnis subiaceat; nec non quibuscumque beneficijs, quibus uatus sit, & ad quacumque alia beneficia inhabilitetur, & à suorum Ordinum executione, etiam potestatem integram satisfactionem, & absolutionem, sui Ordinis arbitrio suspendatur.*

DECLARATIONES.

1 *Præsumpserit.* Dispositio huius capituli non habet locum, si dominus beneficij cædit arbores frugiferas, & illas ad proprium modum conuertit: sed hoc capitulum sibi vendicatur, cum cædentium arbores frugiferas, quando ipsi cædentes sunt, etiam hanc cætionem committunt, licet cum iniuria hoc non faciant, sed solum animo furandi.

2 *Quod si eiusdem Ecclesiæ Patronus fuerit.* Nullus Laicus, specialis facultate Sedis Apostolicæ Ecclesias seu Ecclesiasticas possidere potest, etsi essent iuris patronatus proprii, non obstat etiam quacumque possessione, & qui bona Ecclesiarum ab ipso

Sedis Apostolicæ impetrato assensu post publicationem Concilii, in perpetuum scienter aut annuo censu locauerunt, conduxerunt, permutarunt, aut alia alienauerunt, & alienata receperunt; subiacent pœnis presentis Decreti. Verum occupans Hospitale in quo fuit presentatus à prætenso Patrono, non obreta licentia & institutione ab Episc. non incidit in pœnas huius Decreti, sicut nec Rectores priorum locorum cædentes arbores fructiferas, incidunt in hunc Canonem, nisi in proprios vsus conuerterent, damnificando ipsa loca.

Postquam Sedes Apostolica Placentiam in feudum concessit, non potuerunt vendi nec emi bona Ecclesiastica, domus, ædificia, vel iura Ecclesiis attributa, vigore Breuis Apostolice ibi registrata, vt in c. 11. sess. 25. etiam continetur.

REMISSIONES.

Vide P. Valer. Reginal. in praxi fori pœnitent. li. 30. tract. 3. n. 154. vers. decimum tertium.

an anathemati tamdiu subiaceat. Vide Salzed. in pract. c. 3. vers. & nota, P. Azor. in lit. moral. par. 1. li. 9. c. 27. quart. 10. in med. Zerol. in praxi Episc. par. 1. verbo Bona pag. 31. P. Soar. de Censur. tom. 5. disp. 23. sect. 6. n. 22. Sayr. eod. tract. li. 3. c. 31. n. 26. P. Paul. Comitol. Resp. moral. li. 6. qu. 23. n. 2.

Decretum super petitione concessionis calicis.

Insuper, a cum eadem sacrosancta Synodus superiori ^{a Sess. 21. cap. 4.} Sessione duos articulos, alias propositos, & tum nondum discussos, videl. An rationes, quibus S. Catholica Ecclesia adducta fuit, vt communicaret laicos, atque etiam non celebrantes sacerdotes, sub vna panis specie, ita sint retinenda, vt nulla ratione Calicis vsus cuiquam sit permittendus, & an, si honestis, & Christianæ caritati consentaneis rationibus concedendus alicui vel nationi, vel regno Calicis vsus videatur, sub aliquibus conditionibus concedendus sit, & quænam illæ sint, in aliud tempus, oblata sibi occasione, examinandos, atq; definiendos referuauerit: nunc, eorum, pro quibus petitur, saluti optimè consultura volens, decreuit, integrum negotium ad Sanctissimum Dominum nostrum esse referendum, prout præseti-

cil. Tri-
leclara-
ent in d
11. sess.

288 *Concil. Trid. cum Declarat. & Remiss.*
presenti decreto refert, qui pro sua singulari prudentia
efficiat, quod utile Reip. Christianæ, & salutare popu-
lus vsum Calicis, fore iudicauerit.

Indictio futura Sessionis.

Insuper eadem sacrosancta Tridentina Synodus
futura Sessionis ad feriam quintam, post octauam
natiuitatis omnium Sanctorum, que erit dies xii. mensis
Iulij, indicit; & in ea decerneretur de Sacramento
Eucharistie, & de Sacramento Matrimonij, &c.

*Prorogata fuit Sess. vsq. ad diem xv.
M. D. LXIII.*

SESSIO XXIII.

QUÆ EST SEPTIMA

SUB PIO IV. PONTIF. MAX.

CELEBRATA DIE XV. IULII

M. D. LXIII.

Vera, & Catholica doctrina de Sacramento
Eucharistie, ad condemnandos errores nostri
seculi, à sancta Synodo Tridentina decreta
publicata Sessione 7.

CAPVT I.

*Christus Dominus Apostolis suis ac eorum in sacerdotibus
dedit potestatem consecrandi & offerendi visibile
sacramentum, ac remittendi & retinendi peccata.*

Sacramentum, & sacerdotium ita Dei ordinatio-
ne iuncta sunt, vt vtrumque in omni lege extiterit.
igitur in nouo Testamento sanctum Eucharistia
sacramentum visibile ex Domini institutione Catholica
acceptum, fateri etiam oportet, in ea nouum esse